

December 1963

RODNA GRUDA

RODNA GRUDA

ZIMA VRSCAJ

Srečno novo leto 1964

Srečanje z rojaki je bilo ganljivo

FLORJAN LAJMIS

Mednarodna srečanja v Jugoslaviji v letu 1963

FERI ŽERDIN

Bele ladje na daljnih morjih

IGOR PREŠEREN

Skopje vstaja iz ruševin

Po domači deželi

M. L.

Napredek tudi v Zagorju ob Savi

MILA SENK

Beseda iz domovine

LUC MENASE

Veno Pilon

JOŽE PAHOR

Velikan na Dravskem polju

Otroci berite

FERI ŽERDIN

Mirjanine znamke

Dravograjčan rešuje Andreo Dorio

Delavnik v višini 7000 metrov

MARJAN ZVOKELJ

Novi uspehi naših športnikov

INA SLOKAN

Najlepše darilo domovine

VERA VALENCI

Cestitamo vam, rojaki, v Sallauminesu!

Naši ljudje po vsem svetu zbirajo za Skopje

MARIČKA DROLČ

Vprašanja in odgovori

SLIKA NA NASLOVNI STRANI:
DJURASEVIC

Predsednik Tito med jugoslovanskimi izseljenci v Čilu

ILUSTRIRANA
REVIJA
SLOVENSKE
IZSELJENSKE
MATICE
V
LJUBLJANI

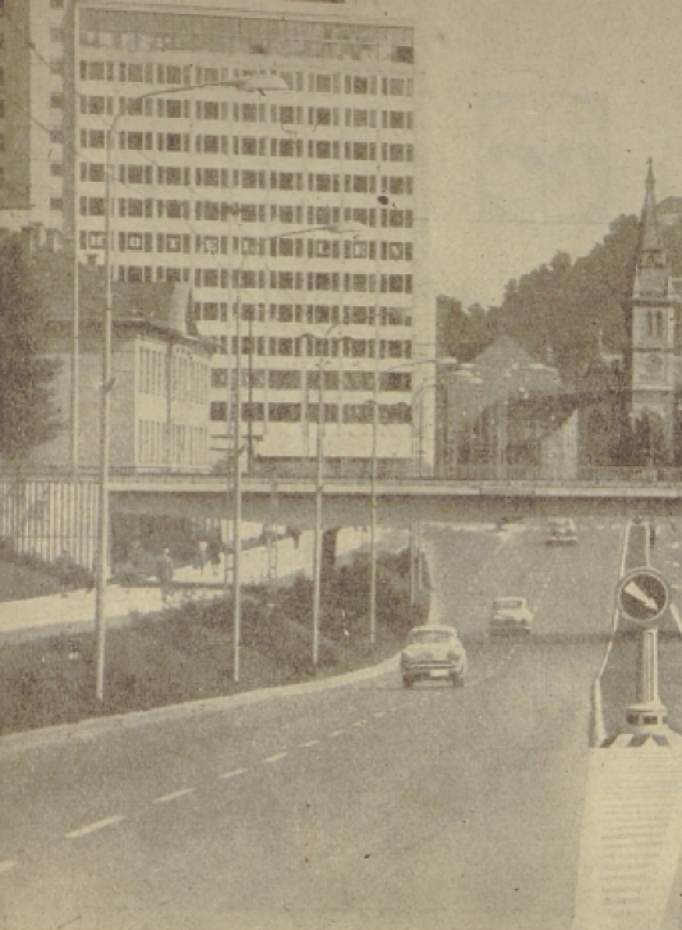
Rodno grudo izdaja Slovenska izseljenska matica v Ljubljani. Izhaja dvanaestkrat na leto. Letna naročnina za prekomorske države je 4 dolarje. Poštnina plačana v gotovini. Ureja uredniški odbor. Glavna urednica

ZIMA VRSCAJ

Uredništvo in uprava: Slovenska izseljenska matica, Ljubljana, Cankarjeva 1/II Rokopisov in slik, ki jih nismo naročili, ne vračamo Cekovni račun pri Komunalni banki 600-11/608-51

Rojstna dežela — tvoje lepote in tvojo milino so naši ljudje v srcih in mislih odnesli s seboj v daljne dežele sveta. V hudem in dobrem so bili nenehno s teboj. To so povedali tudi predsedniku Titu, s katerim so si nedavno v teh deželah, ki so jim postale druga domovina, toplo in bratsko segli v roke. Kako se se odprla srca in je stekla beseda! V pomenku so gledali tvojo pot, domovina — pot, ki se je razrasla v široko cesto napredka in nenehne rasti. Ponosni so nate in vesele se svidenja s teboj.

DRAGI ROJAKI!

Ob ponovnem obisku starega kraja se ustavite v Ljubljani, kjer vas čaka na novo zgrajeni HOTEL LEV.

HOTEL LEV je A kategorije in ima:

90 enoposteljnih sob s kopalnico oziroma prho ter privatnim WC; 119 dvoposteljnih sob s kopalnico oziroma prho ter privatnim WC; apartmaji (televizor, radio, teleprinter, hladilnik), centralno gretje; poslovne sobe — klubske sobe; banketne — svečane — konferenčne dvorane; moderna kuhinja z domačimi in inozemskimi specialitetami; restavracija — terasa restavracije; dancing kavarna — terasa kavarne — Snack-bar; razgledna terasa — terasa za sončenje; menjalnica — informacijska služba — čitalnica — frizerski salon — parkirni prostor — podzemne garaže; lastni avtomobilski servis — manjša popravila — boksi za pse — hladilnica za divjačino

Pričakujemo vas in pristrčno vas bomo sprejeli

HOTEL LEV LJUBLJANA

LJUBLJANA, VOŠNJAKOVA 1
Telefon 30-555 — Telegram LEVHOTEL

PRVO JUGOSLOVANSKO
CHARTER PODJETJE

adria aviopromet

ustanovljeno v aprilu 1961, opravlja letalske prevoze turističnih skupin v Evropi in med kontinenti

Podjetje ima štiri DC-6B štirimotorna transportna letala tipa Douglas — kabina pod pritiskom za 86 potnikov — vsako letalo sprejme lahko 8500 kg tovora — potovalna hitrost je okrog 450 km/h — radius 6000 km

PRI ORGANIZACIJI OBISKOV
STARE DOMOVINE
SE POSLUŽUJTE LETAL

ADRIA AVIOPROMETA

ADRIA AIRWAS
TITOVA 48 — LJUBLJANA
YUGOSLAVIA

TOVARNA
KOS
SLOVENJ
GRADEC

želi
vsem Slovencem po svetu

srečno novo leto 1964

Kolektiv

*Prečno novo leto
1964*

vam želimo

*v vašem osebnem življenju,
pri vašem poklicnem delu,
pri vašem delovanju v kulturnih,
športnih in družabnih klubih,
društvih in domovih; povsod,
kjer se zbirate,
da bi s slovensko besedo in pesmijo
dali duška čustvom do nekdanje,
ali še vedno današnje domovine.
Bodite tudi v bodoče most
med narodi držav, kjer živite danes,
in med Jugoslavijo,
od koder izhajate vi sami,
ali vaši predniki*

Za uredništvo in sodelavce

RODNE GRUDE

Zima Urščaj

Globoko nas je pretreslo

Nepričakovana smrt ameriškega predsednika Johna F. Kennedyja je globoko pretresla vso Jugoslavijo. V znak žalovanja narodov Jugoslavije so bile 23. novembra na vseh javnih poslopih razobešene državne zastave na pol droga. Vse zabavne prireditve ter radijske in televizijske zabavne oddaje so bile odpovedane.

PREDSEDNIK TITO O LIKU

JOHNA F. KENNEDYJA

»Vest o zločinskem atentatu na predsednika Združenih držav Amerike je globoko presenetila in pretresla mene in vse naše ljudi. Ta žalostna vest me je toliko bolj prizadela, ker sem imel še pred kratkim možnost, da se s predsednikom Kennedyjem prisrčno pogovarjam in se neposredno prepričam, da se globoko zaveda potrebe po ohranitvi miru na svetu ter miroljubnega reševanja mednarodnih problemov.

Predsednik Kennedy je naredil name globok vtis kot državnik in kot človek. S sestanka z njim sem odnesel vtis o državniku velikih kvalitiet, ki razume mednarodna dogajanja in skuša kljub vsem oviram delovati za izboljšanje mednarodnih odnosov. Njegovo delovanje je ne glede na vse težave, ki jih je imel pri svojem delu, rodilo pozitivne rezultate na področju popuščanja mednarodne napetosti. Po vtisih tega srečanja s predsednikom Kennedyjem sem bil prepričan, da bi lahko v svojem prihodnjem delu brez dvoma še bolj pripomogel k izboljšanju mednarodnega položaja in ustvarjanju nadaljnjih možnosti za miroljubno urejanje različnih mednarodnih problemov.

S smrtjo predsednika Kennedyja izgublja ameriško ljudstvo zares veliko osebnost svoje zgodovine, miroljubni svet pa iskrenega zagovornika miru.

Jugoslovanski narodi globoko obžalujejo to veliko izgubo, ki je doletela ljudstvo Združenih držav Amerike, toliko bolj, ker je predsednik Kennedy s svojim stališčem do naše države dokazal, da je prijatelj jugoslovanskih narodov.«

Predsednik Tito je izrazil sožalje dosedanjemu podpredsedniku in novemu predsedniku ZDA gospodu Lyndonu Johnsonu in vdovi pokojnega predsednika gospe Jacqueline Kennedy.

SOZALJE SLOVENSKE IZSELJENSKE MATICE AMERIŠKIM ROJAKOM

Globoko nas je pretresla tragična smrt vašega predsednika Johna Kennedyja. V imenu Slovenske izseljenske matice vam izrekam naše najgloblje sožalje.

S predsednikom J. Kennedyjem je Amerika izgubila velikega in modrega državnika, ves svet pa iskrenega zagovornika miru. Verujemo, da bo njegovo delo imelo trajne posledice za ohranitev miru in sožitja med narodi.

Vsa Jugoslavija iskreno žaluje in sočustvuje s prijateljskim ameriškim narodom, Slovenska izseljenska matica pa še posebej z vami, ki vam je dežela Johna Kennedyja vaša druga domovine.

*Predsednik Slovenske izseljenske matice
Ivan Regent*

Srečanje z rojaki je bilo ganljivo

Predsednik Tito, graditelj miru in državljani sveta, kakor ga je pred nedavnim imenoval predsednik Indonezije Sukarno — je ponovno med nami po skoraj poldrugem mesecu potovanja po Severni in Južni Ameriki, kjer je v poslanstvu miru obiskal Brazilijo, Čile, Bolivijo, ZDA in sedež Združenih narodov v New Yorku.

Na letališču v Surčinu so predsednika, njegovo soprogo in spremstvo pozdravili nasmejani pionirji s šopki cvetja, potem pa so mu zaželeli dobrodošlico najvišji državni predstavniki. Še preden se je predsednik s spremstvom odpeljal v Beograd, ki je bil ves okrašen s cvetjem, zastavami in slavloloki in kjer so ga na ulicah pričakovali stotisoči Beograjčanov, je predsednik na letališču po radiu in televiziji s krajšim govorom pozdravil državljane Jugoslavije. Izrazil je veliko zadovoljstvo, da je spet doma in sporočil prisrčne in tople simpatije narodov Latinske Amerike. Govoril je o tem, kako prisrčno so ga v teh deželah sprejeli in kolikšen ugled uživa Jugoslavija.

Posebej je še naglasil prisrčno srečanje z jugoslovanskimi izseljenci v deželah, ki jih je s soprogo in spremstvom obiskal. Ta srečanja so vse globoko ganila.

»Ob tej priložnosti ne bi hotel pozabiti nečesa,« je poudaril tovariš Tito, »in to je: v vseh teh deželah smo prišli v stik z našimi rojaki, ki so že zdavnaj odšli z rodne grude in tam našli svojo novo domovino. Posebno številna je ta naša ekonomska emigracija v Čilu. Precej je je tudi v Mehiki, Boliviji, v rudnikih cinka itd. Bilo je naravnost ganljivo, kako so se naši rojaki potrudili, da bi nas videli, da bi govorili z nami. Prišli so z juga in severa, tisoče kilometrov daleč, od tam, kjer je že led, kjer delajo pod najtežjimi pogoji in kjer so si pridobili toliko, da lahko žive človeka vredno življenje. Prišli so v slabem vremenu, v malih letalih, da bi nas videli. Govorili smo z njimi in priredili so nam veličasten sestanek. Izročili so pozdrave narodom Jugoslavije, nekateri so izročili pozdrave za svoje rojake itd. Reči moram, državljani in državljanke, da se večine teh ljudi polšača domotožje po njihovi bivši domovini. Posebno starejših ljudi, ki ne morejo več delati. V mladosti so si pridobili toliko, da lahko žive. Toda hoteli bi umreti na svoji zemlji. To nas je zelo ganilo. Mislim, da bomo morali storiti vse, da našim rojakom, ki se žele vrniti domov, omogočimo, da pridejo v Jugoslavijo in tu prežive ostanek svojega življenja.«

Predsednik Tito v razgovoru z očetom, sinom in onukom družine Markov iz New Yorka

Med številnimi srečanji predsednika Tita z jugoslovanskimi izseljenci v deželah Latinske Amerike moramo posebej omeniti tudi srečanje 24. oktobra v hotelu Balford Astoria v New Yorku. Vsak izmed rojakov je hotel predsedniku nekaj povedati, vsi so si prizadevali, da bi bili v njegovi bližini.

Med navzočimi so bili številni ugledni rojaki, ki že vrsto let žive na ameriških tleh in se z veseljem spominjajo svoje rojstne dežele. Mnogi so v zadnjih letih obiskali Jugoslavijo. Poleg drugih so bili navzoči predsednik odbora za pomoč Skopju dr. Živko Angelusheff, urednica Glasa naroda Ana Krasna, urednik Narodnog glasnika Stojan Pribičević, novinar in publicist, ki se je med zadnjo vojno srečal s predsednikom Titom, Zvone Džuraz s Korčule in drugi. Med njimi so bile tudi matere padlih borcev in šte-

vilni rojaki, ki so podpirali borce proti okupatorju v svojem rodnem kraju.

Predsednik Tito in njegova soproga sta se pogovarjala z rojaki, ki so jima pripovedovali o svojem življenju in delu. Mnogi so čestitali predsedniku k njegovemu govoru na zasedanju Združenih narodov. Rojaki so predsedniku tudi pokazali fotografijo z njegovim podpisom, posneto v centru, kjer so med zadnjo vojno zbirali prispevke za partizanske borce. Od srca so se vsi nasmejali pomenku predsednika z rojakom iz njegovega rojstnega kraja, ki kljub dolgim letom, ki jih je preživel v Ameriki, ni pozabil svojega rodnega jezika. Pogovarjala sta se v kajkavskem dialektu. Nekateri rojaki so predsedniku izražali svoje želje. Seveda so ga prosili tudi za avtograme. Mnogi so dejali, da bodo ti avtogrami drag spomin tudi njihovim otrokom.

Jovanka Broz z jugoslovanskimi izseljenkami na velikem sprejemu v glavnem mestu republike Čile

Mednarodna srečanja v Jugoslaviji v letu 1963

FLORJAN LAJMIS

Tudi to leto je bila naša država prizorišče mnogih mednarodnih sestankov, ki so bili posvečeni razgovorom in sklepanju o vprašanjih, ki tarejo današnji svet in katerih rešitev je velikega pomena za boljše in mirnejše življenje vseh narodov.

Vsekakor je bila med vsemi temi zborovanji največjega pomena 52. konferenca medparlamentarne unije, o kateri smo poročali v prejšnji številki Rodne grude. V Beogradu je bil VII. mednarodni kongres hidrogeologov, ki se ga je udeležilo okrog 100 udeležencev iz 25 dežel in Jugoslavije. V teku petih dni, kolikor je trajal kongres, so prebrali 75 referatov in znanstvenih poročil o praktičnih izkušnjah in najsodobnejših metodah s področja raziskovanja podzemeljskih voda.

Pri nas je zasedala tudi znana Pugwash konferenca. Zbrani delegati so v Dubrovniku govorili o tem, kako nujna je razorožitev na vsem svetu. Opozorili so, kakšna škoda grozi človeštvu, če se bo uničevalno jedrsko orožje širilo še v druge države in če bodo še nadalje izpopolnjevali njegovo rušilno moč. Seveda je konferenca v tej zvezi poudarila, kakšnega pomena bi bile znane brezatomske cone, skupine dežel, ki ne bi imele jedrskega orožja. Veliko vprašanj so znanstveniki skrbno proučili, veliko pa so jih le nakazali. O njih se bodo pogovorili na prihodnji Pugwash konferenci v začetku prihodnjega leta v Indiji.

Pred 30 leti je bil v Dubrovniku mednarodni kongres PEN klubov. Tedaj — leta 1933, je bilo na tem kongresu stališče mnogih delegatov izrazito protifašistično. V Italiji je bil fašizem že dobro znan. Ljudje so poznali njegove metode in njegove egoistične cilje. V Nemčiji pa je prav tedaj začel svoj zločinski pohod Hitlerjev nacizem. Zdaj, 30 let po teh dogodkih, so na spominski konferenci pri nas med drugim poudarili, da je zasedanje književnikov že pred 30 leti sprejelo resolucijo, ki je v času, ko se je nad Evropo zgrinjal oblak divjaškega nacifašizma, obsodila preganjanje naprednih pisateljev pod nemškimi režimom in — sežiganje njihovih knjig, pisanih vsemu svetu v opomin.

Naše južno jadransko letovišče Dubrovnik je tudi letos gostilo, že osmič zapored — udeležence mednarodnega seminarja, ki je zasedal pod naslovom »Univerza danes«. 200 profesorjev in študentov iz 40 dežel je obravnavalo dve zelo aktualni temi: modernizacija pouka na visokih šolah in vloga univerz pri širjenju idej miru in med-

narodnega sodelovanja. Pouk naj bi bil prirejen tako, da bi najbolj ustrezal potrebam našega časa in omogočil mladim ljudem vseh narodov, da bi čimprej dobili potrebno znanje, za pomoč pri zboljševanju življenjske ravni naroda in vseh ljudi na svetu.

Zvezna komisija za jedrsko energijo je to jesen organizirala pri nas, tokrat v Hercegovnem, 14-dnevni sestanek jedrskih fizikov iz raznih krajev sveta. Pri nas je bil tudi dvodnevni posvet o sestavnih delih in materialih za elektronsko industrijo. Prvi in drugi razgovor sta velikega pomena za povečanje proizvodnje, za izkoriščanje in iskanje novih virov energije, za osvobajanje človekovega dela. Na to se je navezal tudi prvi jugoslovanski simpozij o radiološki zaščiti. Govorili so o medicinsko-biološki zaščiti, tehničnem varstvu in o radioaktivnosti življenjske sredine. V tem času, ko je zrak, ki nas obdaja, že tako zelo zastrupljen zaradi poskusnih jedrskih eksplozij — mnogo smo že slišali o stronciju 90 — je takšno posvetovanje koristilo vsem udeležencem in opozorilo na nevarnost, ki grozi ljudem, če jedrski poskusi ne bodo dokončno prepovedani. Za raziskave pri radiološki zaščiti je naša država namenila do zdaj že dobro milijardo dinarjev.

Ne le za nas temveč za širši krog je bil velikega pomena tudi simpozij o »Pomenu drugega zasedanja AVNOJ za socialistično revolucijo v Jugoslaviji«. Konferenca je bila posvečena 20. obletnici drugega zasedanja našega protifašističnega sveta in je primerjala ter proučevala vsa do zdaj znana mnenja o pomenu tega zasedanja za našo socialistično revolucijo. Poudarjajo, da so sklepi AVNOJ večjega pomena kakor običajni ustavni odloki. Imajo namreč značaj sporazuma jugoslovanskih narodov, doseženega na podlagi pravice do samoodločbe. Prav zaradi tega so trajna osnova jugoslovanske skupnosti.

V počastitev 20. obletnice zasedanja prvega slovenskega parlamenta, znanega pod naslovom Zbor odposlancev slovenskega naroda pa je bilo v Kočevju XII. zborovanje slovenskih zgodovinarjev. V mestu je pred 20 leti, med vojno viхро, zasedal že omenjeni zbor. Pri počastitvi so sodelovali dr. Metod Mikuž, dr. Fran Zwitter in drugi. Delo zborovanja je bilo zahtevno in nikakor samo spominsko. Bilo je res zgodovinsko, saj zbor odposlancev pred 20 leti v Kočevju ne bo nikoli pozabljen. Dal je slovenskemu narodu tisto, za kar se je tudi dvignil k boju: njegov prvi parlament.

Bele ladje na daljnih morjih pod našimi in tujimi zastavami

FERI ZERDIN

Vsak dan vihrajo na daljnih morjih širokega sveta jugoslovanske zastave z jamborov naših ladij. Plujejo od pristanišča do pristanišča, od države do države in prevažajo naše ali tuje blago našim ali tujim naročnikom.

Te ladje ne prevažajo do daljnih svetovnih pristanišč le blaga, ampak vozijo s sabo tudi ugled naše države in naših ljudi, ker so delo njihovih rok. Zato lahko zastave ponosno plapolajo na poti skozi Panamski prekop, ob japonskih obalah, v newyorškem pristanišču, v San Franciscu ali Montevideu. To so jugoslovanski premični otoki, ki so danes v Tihem oceanu, nekaj dni nato v Atlantiku in potem spet na poti proti južnoameriškim pristaniščem. Ladje pa vozijo s sabo po daljnem svetu tudi ugled našega ladjedelništva.

Nad 360 naših ladij pluje od Jadrana do Havajev, pred dobrim letom so odprli celo vožnjo okrog sveta, ki jo vzdržuje Splošna plova iz Pirana. Več kot milijon ton nosilnosti oziroma 900.000 brutoregistrskih ton je osnovni podatek iz legitimacije našega pomorstva.

Skupni delovni učinek naše trgovske mornarice znaša letno skoraj devet milijonov ton prepeljanega blaga, od tega je skoraj dve tretjini za inozemske naročnike, kar prinese naši državi vsako leto novih sedem milijard deviznih din.

Številke so sicer dolgočasne, toda če gre za ladje, jih je potrebno nekaj povedati. Od vojne pa do predlanskega leta so naše ladjedelnice zgradile za domačo trgovsko mornarico 159 ladij, od leta 1962 pa do konca prihodnjega leta bo naša mornarica dobila še 34 novih ladij. S tem pa še nismo omenili vseh ladij, kajti naše

ladjedelnice jih ne gradijo le za domača pomorska podjetja.

Pred vojno smo imeli eno edino motorno ladjo, vse druge pa so bruhale premogov dim. Zdaj pa pluje pod jugoslovanskimi zastavami le še šest čezmorskih ladij na premogov pogon. Potniške ladje so v tej statistiki bolj siromašne, saj jih med 65 skoraj polovica vozi še vedno s premogom.

Nekoč smo imeli le ladje, ki so imele na krmi napisana imena naših rek, gora, mest ali znanih ljudi, nekje v trupu pa je bil označen njihov rojstni kraj — Made in Germany ali Made in England. Leto 1956 je pomembna prelomnica v zgodovini našega ladjedelništva. Začelo se je z delovno zmago, s praznikom, ki so ga praznovali v največji jugoslovanski ladjedelnici »3. maj« na Reki. Iz reškega pristanišča je plula švicarska čezoceanska ladja »Silveretta«. Ponosno je rezala valove proti odprtemu morju in se s 3 dolgimi žvižgi slovesno poslovila od našega največjega pristanišča. Ladja je plula na svojo prvo pot proti Sredozemskemu morju in nato proti severni Evropi. Odhod švicarske ladje je bil jugoslovanski praznik zato, ker je bila to prva ladja, ki so jo naše ladjedelnice izdelale za tujino.

Tako se je začelo.

Že nekdaj smo rekli, da je morje okno v svet, zdaj bi pa lahko rekli, da je morje okno v Jugoslavijo! Naše ladje so si ustvarile v tujini velik sloves, zato prihajajo naročniki iz tujine vsak dan. Vsem niti ni mogoče postreči ladij, kajti to niso igračke. V šestnajstih ladjedelnicah od severnega Ankarana do južnega Ulcinja iz dneva v dan rastejo ladje. Gradijo jih tudi v šestih rečnih ladjedelnicah ob Savi in Donavi in vendar naročniki večkrat prihajajo zaman. Naročila za ladje prihajajo tudi iz industrijsko močno razvitih držav.

Velike in majhne ladje za slavne tuje državne zastave priplujejo iz ladjedelnic majhne države. Dolg, zelo dolg je seznam držav, kamor smo v zadnjih sedmih letih izvozili naše ladje. Naj naštejemo le nekatere: ZDA, Švica, Anglija, Grčija, Poljska, Švedska, Norveška, Danska, Bolgarija, ČSSR, Indija, Egipt, Burma, Indonezija, Romunija, Sovjetska zveza, Liberija, Argentina, Pakistan, Brazilija, Gvineja, Ceylon

in tako dalje. Seznam morda niti ni popoln. Naročila pa še prihajajo, kar pomeni, da so v tujini s kvaliteto naših ladij zadovoljni.

Včasih boste morda v ameriškem ali kakšnem drugem svetovnem pristanišču videli ladjo »Split«, ali katero drugo ladjo z našim imenom, toda na njej bo vihrala tuja zastava in mornarji bodo govorili tuj jezik. Uganka je preprosta: ladjo so izdelale naše ladjedelnice in obdržala je celo naše ime, čeprav služi tuji družbi.

Spet številke, številke o ladjah: lani so naše ladjedelnice izvozile 23 ladij, letos jih bo pa kar 40 zaplulo pod tujimi zastavami. Zgodovina našega povojnega ladjedelništva je zares bogata in njen razvoj v svetu skorajda nima primere. Pred sedmimi leti smo izvozili prvo ladjo, tri leta pozneje smo bili v izvozu na štirinajstem mestu na svetu, letos pa smo že na sedmem mestu. Zastave 22 držav plapolajo na ladjah, ki so bile izdelane pri nas.

Z ladjami pa izvažamo še mnoge druge izdelke. V zadnjih letih je namreč oprema ladij skoraj vsa domača in tako izvažamo tudi pogonske in pomožne dizel motorje, črpalke, rezervne vijake, turbine, izdelke lesne industrije in tapetniška dela, sidra... Tako so ob ladjedelnicah našle svoja tržišča tudi tovarne »Litostroj«, »Metalna«, »Izolirka«, »Tovarna verig Lesce« in še mnoge druge. Več kot dvesto milijonov dolarjev je dobila naša država za izvožene ladje.

Največja ladjedelnica ob naši obali je prav gotovo »3. maj« na Reki. Prejšnja leta so izdelovali po šest ladij, lani so spustili v morje osem, letos pa... leto še ni končano. Gotovo jih bo pa več kot lani. Angleški listi so reško ladjedelnico že pred dvema letoma uvrstili med šestnajst največjih na svetu, zdaj bi pa gotovo zaslužila še višje mesto. Splitska ladjedelnica je prav tako velikim med našimi ladjedelnicami.

Najbolj zanimivo razvojno pot pa ima naša piranska ladjedelnica. Objekt ob slovenski obali je bil še pred nekaj leti nekaj, kar ni bilo ne tovarna ne delavnica, še najmanj pa ladjedelnica. Pred tremi leti so sklenili prve pogodbe z

Številne tuje ladje iz daljnih morij pristajajo v novi luki v Kopru

inozemskimi naročniki, zdaj pa spada že med srednje velike ladjedelnice v državi. Lani so izdelali dve tovorni ladji z nosilnostjo 950 ton za Indonezijo, ladjo za prevoz peska so prodali Pakistanu, specialno ladjo za prevoz živine z nosilnostjo 2500 ton oziroma 700 glav živega goveda pa je prevzel danski naročnik. Na seznamu piranskih naročnikov najdemo še Ceylon, Gvinejo, Indijo in spet Dansko. Zdaj govorijo že o razširitvi piranske ladjedelnice, ki se bo tako kmalu uvrstila med največje v Jugoslaviji.

Rastejo ladje in rastejo ladjedelnice.

Vsekakor moramo omeniti še zadnji in morda največji uspeh reške ladjedelnice »3. maj«, ki je letos v prvih julijskih dneh splovila tanker »Presidente Joao Goulart« za brazilsko družbo. Tu ne gre le za običajen ladjin krst in steklenico šampanjca, ki jo ob taki priložnosti navadno razbijejo. Tanker z imenom brazilskega predsednika ima nosilnost 32.000 ton in je torej največja ladja, kar so jih kdajkoli izdelale naše ladjedelnice ter velja za velikana tudi v svetovnem merilu. Ladja je namenjena za prevoz tekočin in ima 30 tankov s skupno prostornino 41.890 prostorninskih metrov, ki jih lahko napolnijo ali izpraznijo v šestih urah. Celotna oprema ladje je delo naših tovarn, med njimi tudi parna turbina s 15.000 KM. Reška ladjedelnica bo kmalu zgradila še eno ladjo istega tipa, ki bo prav tako plula pod brazilsko zastavo.

Časi, ko so naše blago prevažali v glavnem le tuji lastniki ladij, so torej minili in smo se po tonaži ladij že povzpeli na dvanajsto mesto na svetu.

Sodobne ribiške ladje, ki so bile izdelane v domačih ladjedelnicah

Skopjè vstaja iz ruševin

IGOR PRESEREN

Skopje novembra. V Skopju že četrty mesec odmeva pesem strojev. Pesem dela. Na vseh koncih in krajih težko prizadetega mesta rastejo nova naselja. V Madžarih, Kozlah, Lisičeh, Vlahah, na Vodnem, v Djordže Petrovu, v Butelju, Sindjeliču. In še marsikje. Pravijo, da je te dni v makedonski prestolnici okrog 40.000 gradbenih delavcev iz vseh koncev in krajev Jugoslavije — iz Slovenije, Hrvatske, Bosne, Črne gore, Srbije in seveda iz vseh predelov Makedonije. Največ je, razumljivo, zidarjev. Več sto gradbenih podjetij z mrzlično naglico gradi nova naselja, nova stanovanjska poslopja. Ob hišah pa je seveda treba zgraditi še kanalizacijo, vodovode, električno omrežje, ceste, telefonske naprave.

To je prava dirka s časom. Ljudje žive po šotorih, baje je še okrog 100.000 ljudi pod platenimi strehami. Mraz pa že vse bolj pritiska, zima se bliža s hitrimi koraki. Zjutraj je v Skopju že pošteno mraz, šele okrog enajstih, ko posije sonce izza oblakov, se ozračje nekoliko ogreje. Šotorsko platno pa je le slabo zavetje pred nočnim mrazom in vlago. Seveda se je že precej ljudi vselilo v popravljena stanovanja, v hiše, ki niso bile tako poškodovane, da jih ne bi mogli popraviti. Več sto gradbenih podjetij iz Skopja in vse države popravlja stavbe, ki jih je potres le nekoliko poškodoval. Stokovnjaki so izračunali, da bodo do konca letošnjega leta lahko v Skopju popravili okrog 7 do 8 tisoč družinskih stanovanj (pred potresom je imelo Skopje okrog 40.000 stanovanj). Seveda to še ne zadošča, to ni niti kaplja v morje. Sodijo, da ima Skopje danes že 150.000 prebivalcev. Le malo jih živi v stanovanjih, večina čaka pod šotori, da bo njihova hiša popravljena, ali pa čakajo na nove stavbe, ki jih grade v okoliških naseljih. Teh naselij bo okrog Skopja 11, sprejela pa bodo lahko v kakih 15.500 stanovanjih do 70.000 ljudi.

Stiske in težave v Skopju so prevelike, da bi lahko pomagali prav vsakemu posamezniku. Gradbena podjetja bodo sicer popravila večino stanovanjskih poslopij, toda na sleherno poškodovano hišico pa ni mogoče misliti. Ljudje se dobro zavedajo, da gradbena podjetja ne zmo-

rejo vsega, da morajo popravljati predvsem velike stanovanjske bloke. Zato je lepo število Skopjancev krepko zavihalo rokave. Ob poškodovanih enodružinskih hišah vidiš prebivalce, ki si sami popravljajo stanovanja. Marsikje vidiš ljudi, ki iz kupov ruševin izbirajo nepoškodovano opeko in si grade nova, zasilna bivališča.

Krsto Dimitrijevski je doma iz Bitolja. Ima komaj 22 let. Potres mu je vzel vse — izgubil je skromno sobico v starinski hiši. Zdaj je brez vsega. Toda ni brez upanja, ni brez volje do dela. Dopoldne hodi vsak dan na delo v gradbeno podjetje »Udarnik«, kjer dela kot zidar. Popoldne se odpravi v srednjo gradbeno šolo. Lani je s prav dobrim uspehom končal drugi letnik, letos se je vpisal v zadnjega — v tretji letnik. Ko bo končal šolo, bo iz navadnega zidarja postal gradbeni tehnik. Zdaj si je v podjetju vzel 14 dni dopusta.

Na vrtu v ulici Strašo Pindžur številka 12 sem ga našel s krampom v roki. Koplje.

»Kdaj boš gotov, Krsto?« ga vprašam.

Zravna se in nasmiha.

»Jutri dobim pomoč. Trije prijatelji pridejo. Iz mojega podjetja. Zidarji so,« mi pojasni.

Na vrtu v ulici Strašo Pindžur sem ga našel s krampom v roki . . .

Proa poroka v Skopju, ki se hitro obnavlja

Potem pove, da mu je sosed, ki se mu je zrušila hiša, podaril vso opeko, ki ni poškodovana. Kupil je že okno in vrata. Streho bo naredil iz strešne lepenke. Zdaj spi v šotoru. Čez 14 dni bo njegova »hišica« gotova — vsekakor mnogo bolje kot šotor. Ena sama sobica — dolga 3 in široka 5 metre. To bo vse. Toda za Krsta bo to dovolj, zanj bo to veliko.

Takih Krstov, ki so v Skopju krepko zavihali rokave, je veliko, zelo veliko.

*

Skopje je pravcato človeško mravljišče, pravi kalejdoskop, sodobni Babilon. Tu srečaš Slovence in Bosance, Črnogorce in Srbe, Hrvate in Dalmatince, Vojvodince in Ličane. In vrh tega še

Tovarna »Iskra« iz Kranja je v Skopju postavila novo telefonsko centralo, ki bo nameščena v montažni hiši

Svede, Ruse, Bolgare, Dance, Angleže, Fince, Čeh, Poljake, Nemce in Avstrijce.

Po mestu drviijo ogromni kamioni, naloženi z betonom, železom, opeko in gramozom. Vmes slišiš pesem mladinskih brigad, ki vsako jutro že navsezgodaj korakajo na delo, na razna gradbišča. Pri šolskih in univerzitetnih poslopijih vidiš stotine dijakov in študentov, ki neumorno popravljajo svoje šole, da bi jih čimprej usposobili za pouk. V središču mesta je skoraj vsaka druga ali vsaka tretja zgradba obdana z zidarskimi odri. Doslej so v Skopju že popravili več kot sto stanovanjskih blokov, v katerih je blizu 2500 stanovanj. Vanje so se že vselile prve srečne

Ze nekaj dni po potresu se je pod šotorom rodil prvi novi prebivalec novega Skopja

družine. Blizu letališča gradi vojska skupaj z nekaterimi gradbenimi podjetji celo naselje s 1000 stanovanj. Povsod hite, da bi čimprej izpolnili humano nalogo, da bi čimprej pripravili kar največ stanovanj za družine pod šotori, za težko preizkušeno prebivalstvo. Ljudje ne poznajo od diha, vse dela od ranega jutra do poznih večernih ur — po 11, 12 in še več ur dnevno. Tudi ob nedeljah in praznikih. To je tekma s časom, z bližajočo se zimo.

Zares, Skopje se počasi, vendar vztrajno spet dviga iz ruševin.

po domači deželi

M. L.

Napredek tudi v Zagorju ob Savi

Zagorje ob Savi slovi kot najstarejše rudarsko mesto, saj so začeli tam kopati premog — »zmajevo krič« že 1755. leta. Od razvoja premogovnika je bil še do bližnje preteklosti odvisen razvoj kraja.

Zadnja leta pa za Zagorje ob Savi ni več značilen samo rjavi premog, pač pa tudi žgano in hidrirano apno iz Industrije gradbenega materiala, ki je največji proizvajalec apna v naši državi, rezan les in iskani SVEA kuhinjski elementi iz Lesnoindustrijskega podjetja, elektroporcelan in instalcijski material iz Tovarne elektroporcelana Izlake, motorji in oprema iz Tovarne eksplozijsko varnih elektronaprav »TEVE — VARNOST«; delovna zaščitna sredstva iz obrtnega podjetja »Zaščita«, ženska lahka konfekcija iz obrata sevniške konfekcije »Lisca« in drugo. Vsa podjetja bodo letos ustvarila blizu 11 milijard din bruto dohodka, ki pa ga mislijo v prihodnje še povečevati. Samo pri zagorskem rudniku rjavega premoga imajo v načrtu povečati proizvodnjo od 700.000 ton na 1.000.000 ton rjavega premoga. Podobne načrte za precejšnje povečanje proizvodnje pa imajo tudi v drugih podjetjih na področju občine.

Od razvoja in krepitve gospodarstva je odvisen tudi razvoj občine. V zadnjih letih so zgradili lep delavski dom, ki je upravičeno v ponos mestu, zdravstveni dom, strokovno izobraževalni center ter še številne druge stanovanjske, poslovne in komunalne objekte. Zdaj se pripravljajo na regulacijo potoka Medija, na urejanje nekaterih novih cest in na nadaljnjo izgradnjo

mestnega središča, ki zajema področje od Ocepovega vrha do Kotredežčice. V bližini delavskega doma nameravajo porušiti gostilno Grčar in založno vinsko klet ter urediti prostor med Delavskim domom in zdravstvenim domom, na katerem bo stal spomenik Revolucije, ki ga nameravajo odkriti v Zagorju ob Savi 1965. leta ob proslavljanju 20-letnice osvoboditve. Ob tej priložnosti bo izšla — kot predvidevajo — tudi reprezentativna edicija »Zagorski zbornik«.

V Zagorju ob Savi se iz leta v leto večja število novih pridobitev. Letos so izročili namenu v Industriji gradbenega materiala nove nakladalne naprave in mehanizirali odvoz od peči do bunkerjev ter zgradili bunkerja za premog in apno. Ob Kidričevi cesti so izročili namenu novo stanovanjsko-poslovno zgradbo »Elektro — Trbovlje«, v Borovniku so na novo uredili prostore poslovalnice avtobusnega podjetja SAP Ljubljana. Do planinske postojanke Zasavska gora (849 metrov) so zgradili skozi Vidergo in Ravne novo cesto, po kateri je mogoč prevoz z vsemi motornimi vozili. V kratkem bodo izročili namenu nove prostore papirnice in knjigarne »Mladinske knjige« iz Ljubljane, h kraju pa gredo dela pri gradnji prepotrebne bencinske črpalke. Ob Cesti zmage pa bodo začeli z gradnjo novih poslovnih prostorov nekaterih trgovskih podjetij. Živahna je tudi stanovanjska izgradnja. Domače gradbeno podjetje gradi nova stanovanjska poslopja ob Cesti zmage in Ulici talcev, v kratkem pa bo začelo z gradnjo tudi v Borovniku.

TO JE BILA NASA DOLZNOST!

Konec oktobra je jugoslovanska mladina, ki je sodelovala pri obnovi in graditvi Skopja, zaključila svoje delo. Mladinci in mladinke so se vrnili domov — v šole in na delo. Zvezna mladinska delovna akcija za obnovo Skopja se je začela 5. avgusta. V njej je sodelovalo 1500 fantov in deklet iz vseh krajev naše dežele. Vrednost opravljenih del znaša 147 milijonov dinarjev. Mladinske brigade so poprečno izpolnjevale normo z 224 odstotki. Vsi člani mladinskih brigad, ki so delali v Skopju, so se odpovedali vsem običajnim priznanjem in odlikovanjem. Dejali so: Delali smo z veseljem in zavestjo, da pomagamo državljanom v nesreči!

Oktober so odprli v Mariboru nov hotel »Slavijo«, ki je najvišja stavba v središču tega mesta. Hotel so začeli graditi pred dvema letoma, veljal pa je okrog 740 milijonov in je najsodobneje urejen in opremljen. Ima osem enoposteljnih sob s kopalnico, 90 dvoposteljnih sob s kopalnico in tri apartmaje. Hotel ima restavracijo, snack-bar in pokrito teraso za približno dvesto gostov.

NAD 800 MILIJONOV DINARJEV ZA ZNANSTVENE RAZISKAVE

SKORAJ 42 MILIJARD POSOJILA ZA OBNOVO SKOPJA

Ob zaključku je zvezna komisija za vpisovanje ljudskega posojila za obnovo Skopja ugotovila, da so do zaključnega roka jugoslovanski državljani vpisali blizu 41.9 milijarde dinarjev. Nad tri milijone delavcev in uslužbencev je vpisalo blizu 20 milijard din, nad 14 tisoč delovnih organizacij, ustanov in družbeno političnih skupnosti je vpisalo nad 13.5 milijarde, približno pol milijona drugih občanov pa nad štiri milijarde dinarjev. Nad štiri milijarde pa je vpisalo približno 1.5 milijona zasebnih kmetovalcev. K tem številkam pač ni treba komentiranja, saj so same na sebi dovolj zgovoren dokaz o solidarnosti in pripravljenosti vseh občanov Jugoslavije, da prispevajo po svojih močeh k nagli obnovi glavnega mesta Makedonije.

Upravni odbor zveznega sklada za znanstveno delo je odobril 420 milijonov dinarjev kot svoj delež pri financiranju pomembnih znanstveno-raziskovalnih del in 400 milijonov dinarjev kredita znanstvenim ustanovam za nakup opreme. Razen svojega deleža v financiranju določenih znanstveno-raziskovalnih nalog, je upravni odbor sklada odprl inštitutom za motorje v Rakovici, Novem Beogradu, Mariboru in na Reki kredite v znesku 260 milijonov, biološkemu inštitutu v Zagrebu 70 milijonov, inštitutom za živinorejo v Zagrebu in Zemunu, inštitutu za zaščito rastlin v Beogradu, zavodoma za tuja žita v Kragujevcu in za krmne rastline v Kruševcu pa za 65 milijonov dinarjev.

DO KONCA LETA 70.000 SKOPJANCEV POD STREHO

PRIZNANJE PLETERSKEMU SAMOSTANU

»Zgodaj spomladi 1942 sem videl v Novem mestu, kako so fašisti gnali osem slovenskih mož, zvezanih z verigami paroma in podolž. Kam? V zapor, internacijo, morda v smrt kot talce... Takrat sem sklenil: Dokler bom živ, bom pomagal tistim, ki se bore proti fašističnemu nasilju...«

Generalni direktor direkcije za obnovo Skopja inž. Hole Jordanovski je na tiskovni konferenci ob koncu oktobra zelo ugodno ocenil dosedanje urejanje novih mestnih naselij. Dejal je, da je prepričan, da bodo vsa montažna stanovanja dograjena do konca leta, tako da ne bo potrebno preurejati šotorskih naselij za zimo. Pod šotori prebiva zdaj okrog 60 do 70 tisoč Skopjancev, ki se bodo do konca leta lahko vsi vselili v montažne hiše v novih predmestnih naseljih.

S temi besedami je prior samostana Pleterje pri Šentjerneju na Dolenjskem gospod dr. Leopold Edgar-Lavov obrazložil pričetek svojega sodelovanja s partizani »ob odkritju spominske plošče 24. oktobra letos.« Ne samo on, ves samostan je pod njegovim vodstvom nudil vso pomoč partizanskim enotam, zlasti ranjencem. Ko so to področje zasedli Nemci, so priorja Edgarja aretirali in odgnali v nemške zapore, pa vseeno ni klonil. On in ves samostan so ostali zvesti sode-

lavci narodnoosvobodilnega boja slovenskega naroda.

Ob tej priliki so v samostanu odprli tudi krajevno muzejsko zbirko, Ciril-metodovsko društvo slovenskih duhovnikov in Združenje borcev NOV občine Novo mesto, ki sta poskrbeli za vzidavo plošče, sta pripravili tudi lep kulturni program.

P. ROMANIC

29. NOVEMBRA NOV OTROSKI ODDELEK V TRBOVELJSKI BOLNISNICI

Letos 29. novembra je dobila bolnišnica v Trbovljah nov otroški oddelek. Namenjen je otrokom in mladini vseh treh zasavskih občin in ima 60 postelj, po potrebi pa tudi nekaj več. V tem oddelku bodo zdravniki nudili tudi ambulantno zdravstveno pomoč bolnim otrokom.

BICIKLI, MOPEDI, AVTOMOBILI

Slovenija je menda res najnevarnejši nasprotnik Nizozemske, kjer se z bicikli vozi mlado in staro. Dokaz, da bicikl v Ljubljani in drugih mestih Slovenije še ne bo tako kmalu izumrl, je proizvodnja ljubljanske tovarne koles »Rog«. Avgusta so v »Rogu« izdelali nič manj kot 11.000 koles, kar kaže, da bo letos ta tovarna poslala na tržišče precej več kot 100.000 biciklov. Pri vsem tem pa gredo izdelki »Roga« kar dobro v prodajo, čeprav sta v Jugoslaviji še dve podobni tovarni — v Sarajevu in v Subotici.

Tudi mopedi prihajajo v naših krajih vedno bolj v modo. Na deželi boš že v marsikateri vasi redko našel hišo, kjer ne bi imeli mopeda. Tovarna »TOMOS« v Kopru, ki oskrbuje našo državo in tudi tujino s temi popularnimi »brenclji«, je letos od januarja do avgusta izdelala skoraj 20.000 mopedov, ali točno — 19.840 vozil.

Koliko avtomobilov izdelajo danes v Jugoslaviji? To vprašanje prav gotovo zanima marsikatega prebivalca tehnično razvitih držav, kot so ZDA, Anglija, Francija in druge. Seveda so številke o jugoslovanski avtomobilski industriji zelo skromne, če jih merimo z ameriškim vatlom. Upoštevati pa je treba, da se je ta industrijska veja v Jugoslaviji osamosvojila šele pred nekaj leti in nima še nikakršne tradicije. Največja avtomobilska tovarna v Jugoslaviji — Crvena zastava iz Kragujevca —, ki dela popularne »fičote« po licenci italijanske firme »Fiat« in druge avtomobile iz Fiatove družine (Fiat 1500, 1500, 1800 in 2100), je letos od 1. januarja do 31. avgusta izdelala 11.530 vozil. Računajo, da bo to podjetje letos dalo na trg blizu 20.000 avtomobilov. Seveda pa se bo v prihodnjih letih proizvodnja skokovito povzpela, saj je bila lani v Kragujevcu dograjena nova tovarna, ki so jo pod vodstvom »Fiatovih« strokovnjakov opremili z najsodobnejšimi tehničnimi napravami. Ta moderna tovarna bo čez nekaj let, ko bo proizvodnja v njej stekla v polnem obsegu, lahko vsako leto poslala na domači in inozemski trg do 80.000 vozil. No, to pa je že številka, ki je za jugoslovanske razmere kar pomembna.

Kostanjarji so znanilci pozne jeseni. Ta kostanjar je iz Maribora. Peče domač pohorski kostanj, ki ga je bilo letos na nižjih obronkih Pohorja več kot dovolj

JOZE PAHOR *Velikan* *na Dravskem polju*

Za predelávo aluminija so potrebne med drugim velikánske količine premóga. Továrne v Strnišču na Dravskem polju smo lahko zgradili zato, ker so v bližini veliki rúdники. Če právimo továrna, sem povédal premálo; v resnici je tó vrsta največjih zgrádb. Ko si jih je oglédal Louís Adamič, je dejál, da iznenádijo túdi Američána, ki je vájen največjih čudés.

Posébnost továrne je sloviti dímnik, najvišja zgrádba v Srédnji Evrópi. Sáj se iz daljávje vídi takó visók. Ko pa prideš pódenj, razúmeš, káj je višína 147 métrov. Ne stojí nepremiéno, ámpak níha, bajè do pól métra sem in tja. Zídan je takó, da so v njém déli iz kávéuka; práv ti mu dájejo próžnost. Kdór ga je zídal, ni smél bití vrtogláv. Ze plézanje v višíno ni biló brez nevárnosti; še téžje je biló dovázanje grádiva. A gradítelji se niso plašili, doklèr ni v sílnih višávah zaplapolála jugoslovánska zastáva.

Práviijo, da je práv na tém dímniku hótél pokázati mladínce svoj dížni pogúm.

»Ali si úpa kdó na vfh, da se zgóraj postávi na glávo?« je izzíval továriše.

»Ti si sevéda úpaš?« so se mu posmehováli.

Plézal je po želéznihi klínih ob zunánji stráni dímnika do vfh. Gledálci so čakali, kdaj si bo premíslił in se vfnil. A plézal je víše in víše kot máček, čísto májhnega je biló vídeti v višávi. Díh je zastájal ljudém, ko so vídéli, da je déček na vfh dímnika napravil stójo na glávi. Če bi dížni akrobát omáhnil, bi ne biló kaj pobírati na zémli.

JOZE PAHOR *Giant in Drava Valley*

Enormous quantities of coal are among other things needed for aluminium processing. The plants at Strnišče in Drava Valley could be erected on account of large coalmines in the vicinity.

The term "plant" is not sufficient however, because this is truly a giant among buildings. On seeing it, Louis Adamič said it, was surprising even for an American who is supposed to be used to all kinds of marvels.

A peculiarity of the plant is the famous chimney, the highest construction in Middle Europe. It looks so high from afar. But it is only when you come in front of it that you can grasp the height of 147 meters. It is not quite immovable, however, but is said to swing for about half a meter. This is made possible because of built-in India rubber which gives it its flexibility. Its builders certainly could not afford being affected by vertigo. Climbing it was in no way without danger, and conveyance of material was even harder. Yet builders did not shirk. They got their reward when they saw the Yugoslav flag waving on the top.

It is said that a youth wanted to show his daring courage on this chimney.

"Does anybody dare to make headstand on the top?" he challenged his friends.

"You, of course," they mocked.

And up he climbed along the iron pegs on the outside of chimney, up to the top. The onlookers were waiting that he would change his mind and turn back, yet he climbed higher and higher like a cat. How small he appeared up there on that height.

People were holding their breath when they saw the boy standing on his head on the top the chimney. Had the audacious acrobat tottered, nothing would have been left of him on the ground.

Translated by N. Vitorovič

JOZE PAHOR *Un gigante* *en las márgenes del Drava*

Para la elaboración del aluminio son necesarias, entre otras cosas, grandes cantidades de carbón.

En las márgenes del Drava, en Strnišče, hemos podido construir una fábrica, por haber en sus cercanías grandes centros mineros. Si le decimos fábrica, dije demasiado poco, en verdad es ésta, una serie de grandes edificios. Cuando los vió Luis Adamič, comentó, que también a los americanos les asombraría el verlos, aunque estén acostumbrados a ver obras imponentes.

Lo curioso de la fábrica es la grandiosa chimenea, la más alta construcción de Europa Central. Ya desde muy lejos se la ve tan alta, que al llegar debajo, recién entiendes que son 147 metros de altura. No se mantiene estática, sino que se balancea aproximadamente medio metro jo más! Está construida de tal manera, que algunas de sus partes son de caucho, esto es lo que le dá esa elasticidad. Quienes la construyeron no tenían que sufrir mareos. El subir esa altura tenía sus peligros, pero más difícil todavía era el transporte de los materiales. Pero los obreros no se asustaron, continuaron, hasta no ver que en aquellas alturas, flamease la bandera yugoslava.

Dicen, que justamente sobre esta chimenea, un joven quiso demostrar su gran valor.

"¿Se atreve alguno ir hasta la punta y colocarse cabeza abajo?" provocaba a sus camaradas.

"¡Tú te atreves, seguro!" le contestaron burlándose.

Subió hasta la punta, por los ganchos de hierro que están en la parte exterior de la chimenea. Los que le observaban, esperaban se arrepintiese y bajase. Pero subía más y más alto como un gato. En las alturas se le veía muy pequeño.

A la gente se le cortó el aliento, cuando vió que el jovencito, en la punta de la chimenea se ponía cabeza abajo. Si el valiente acróbata se hubiese caído, no habría restos que recoger de la tierra.

JOZE PAHOR *Le géant de la plaine* *de la Drave*

Pour le traitement de l'aluminium il faut, entre autre, d'énormes quantités de charbon. Nous avons pu construire l'usine de Strnišče dans la plaine de la Drave, parce qu'il y a au voisinage de grandes mines.

En disant usine, j'ai dit trop peu; c'est en réalité une série des constructions les plus grandes. En les visitant, Louis Adamič a dit qu'elles surprenaient même l'Américain, habitué aux plus grandes merveilles.

Une particularité de l'usine est sa fameuse cheminée, la construction la plus élevée de l'Europe centrale. De loin déjà elle paraît si haute. Mais en arrivant au-dessous d'elle, on comprend ce qu'est une hauteur de 147 mètres. Elle ne se tient pas immobile, mais elle oscille, dit-on, jusqu'à un demi-mètre de distance. Elle est construite de façon à contenir des pièces de caoutchouc; c'est précisément celles-ci qui lui confèrent son élasticité.

Celui qui l'a construite, n'a pas dû avoir le vertige. Déjà l'escalade à cette altitude n'a pas été sans danger; plus difficile encore a été l'amenée des matériaux. Mais les constructeurs n'ont pas pris peur jusqu'à ce qu'à très haute altitude le drapeau yougoslave se mit à flotter.

On dit que c'est précisément sur cette cheminée qu'un jeune a voulu montrer son audacieux courage.

«Quelqu'un ose-t-il grimper jusqu'au sommet et y faire un appui renversé sur la tête?» défiait-il ses camarades.

«Toi évidemment tu l'oses!» se moqua-on de lui.

Il escalada les chevilles de fer au côté extérieur de la cheminée jusqu'au sommet. Les spectateurs attendaient quand il changerait d'avis et s'en retournerait. Mais il grimpa de plus en plus haut comme un chat; on le voyait tout petit dans les hauteurs. Les gens retenaient leur souffle quand ils virent que le gars faisait un appui renversé sur la tête au sommet de la cheminée. Si le téméraire acrobate perdait l'équilibre, il n'y aurait plus rien à ramasser sur la terre.

Traduit par Viktor Jeseník

JOZE PAHOR **Der Riese auf dem Draufelde**

Zur Verarbeitung des Aluminiums sind unter anderem auch große Mengen Kohle erforderlich. Die Fabrik in Strnišče auf dem Draufelde konnte nur deshalb aufgebaut werden, weil sich in deren Nähe große Bergwerke befinden. Mit dem Worte Fabrik ist jedoch nur wenig gesagt; denn in Wirklichkeit gibt es hier eine Reihe von allergrößten Bauten.

Als Louis Adamič sie besichtigte, sagte er, daß sie sogar einen Amerikaner, der an die größten Wunderwerke gewöhnt ist, ins Staunen versetzen können.

Eine Besonderheit der Fabrik stellt der berühmte Schornstein dar, der höchste Bau fern wahrnehmen. Wenn man aber darunter gelangt, lernt man erst verstehen, was eine Höhe von 147 m zu bedeuten hat. Er steht nicht unbeweglich da, sondern soll über ein halbes Meter weit hinaus pendeln. Er ist nämlich so gebaut, das einzelne Teile darin aus Kautschuk bestehen und eben diese verleihen ihm Elastizität.

Wer ihn gebaut hat, der dürfte wohl nicht schwindelig werden. Denn schon das Klettern in die Höhe war nicht ohne Gefahr; noch schwieriger war

die Zufuhr des Baumaterials. Die Erbauer ließen sich jedoch nicht abschrecken, bis oben in den weiten Höhen die jugoslawische Flagge zu flattern begann.

Man sagt, das gerade an diesem Schornstein der Junge seinen kühnen Mut an den Tag legen wollte.

»Getraut sich jemand, auf die Spitze zu steigen und sich dort oben auf den Kopf zu stellen?« forderte er die Kameraden heraus.

»Natürlich, du wägst es sicher,« lachten sie ihn aus.

An eisernen Keilen kletterte er an der Außenseite des Schornsteines bis zur Spitze hinauf, die Zuschauer warteten, wann er sich überlegen und umkehren werde. Er kletterte jedoch höher und höher wie eine Katze. Winzig klein war er in der Höhe zu sehen. Den Leuten verschlug es den Atem, als sie sahen, das der Knabe auf der Spitze des Schornsteines einen Kopfstand vollführte. Hätte der kühne Akrobat das Gleichgewicht verloren, so wäre nichts mehr vom Boden aufzuklauben gewesen.

Übersetzt von Dora Vodnik

EXPLANATION OF THE TEXT

velikan — the giant; adjective: velik (big, great, large) + suffix -an; velikan po telesu — a man of great size; velikan duha — a person of great intelligence.

Strnišče — the name of a village near Ptuj; the word means "stubble".

če pravimo (če rečemo, če povemo, če pripovedujemo) — if we say, tell narrate.

je dejal = je rekel — he said.

Američan = Amerikanec — an American.

čudo — the marvel, wonder; pl. čuda or čudes. prideš — you come; as in English, "you" is often used in impersonal way, meaning "one".

podenj = pod njega — under it, under him (where to).

bajè adv. — kakor pravijo, menda — as it is said, possibly, perhaps, most likely, it might. The word is derived from the infinitive "bajati" — to prophesy, predict, foretell, to use magic.

kavčuk — India rubber, caoutchouc; Spanish cauchú of S Am. origin.

prav ti, prav na tem dimniku — just you, on this very chimney.

kdor, relative pronoun — who; tisti, ki — the one who.

plašiti — to intimidate, bully, frighten, startle.

v silnih višavah; višina — the height; višava — poetical use.

upa si — he dares to; infinitive upati se or upati si; upam se (si) skočiti — I dare to jump.

so čakali — they waited; infinitive čakáti (čákam, čakajóč, čakáje, čakal, etc.) and čakati (fixed accent). se bo premislil — he will change his mind; premisliti se or premisliti si.

čisto majhnega je bilo videti — he seemed quite small.

čisto — emphatic adv. quite; čisto sam — quite alone; čisto nič — nothing at all.

če bi omahnil — or ko bi omahnil — if he had tottered.

če: ko conditional conjunction if.

EXPLICACIONES DEL TEXTO

Velikan — gigante; estilísticamente se usa también para destacar la grandeza de un edificio, monte, árbol, etc.

Strnišče — nombre del pueblo. Surgió del nombre común *rastrjo*.

praviti — contar; *če pravimo* — si decimos (también se puede traducir como el decir, diciendo).

če rečemo — si decimos (al decir: diciendo) (el infinitivo *reči*: decir).

če povemo — si decimos, si contamos (al decir, al contar) (el infinitivo: *povedati*).

če pripovedujemo — si contamos, si narramos, si referimos, si relatamos.

Američan — idéntico al *Amerikanec*.

čudes — maravillas. Es el plural del sustantivo *čudo* — maravilla. En el plural existe doble declinación: *čuda, čudesa; čud, čudes; čudom, čudesom*, etc. La segunda forma se utiliza por efonía de la frase.

prideš — llegas. Es una forma no personal del verbo *priti* — llegar, aunque su desinencia es de la 2ª persona del singular.

podenj — debajo (de el). El adverbio está compuesto de dos palabras *pod njega* que se unieron en una misma palabra quitando la desinencia *-ega* del pronombre e intercalando después entre las dos la *-e* para facilitar la pronunciación.

bajè — procede de una antigua palabra eslava *bajiti* — contar y se puede traducir como dicen o parece ser que...

prav tu, prav na tem dimniku — precisamente aquí, precisamente en esta chimenea.

kdor — el que, aquel que, quien.

plašiti — asustar.

silnih višav — en las grandes alturas, muy alto. La palabra *višave* (pl.) se usa generalmente en el sentido poético.

če bi omahnil — si se hubiera caído: pretérito imperfecto del modo subjuntivo que en esloveno también puede expresarse con la voz *ko* (*ko bi omahnil*).

bi ne bilo — modo potencial del verbo *biti*; lo mismo es correcto usar la forma *ne bi bilo*.

bi ne bilo kaj pobrati — no habría (restos) que recoger.

EXPLICATION DU TEXTE

Velikan — le géant. Ici on applique ce terme à la cheminée aux proportions énormes qui la font ressembler à un géant debout au milieu de la plaine.

Strnišče — nom de lieu. C'est aussi un nom commun signifiant le *chaume*.

Ce rečemo (inf. *reči*), *če pravimo* (*praviti*), *če povemo* (*povedati*), *če pripovedujemo* (*pripovedovati*) — si nous disons, en disant; si nous racontons, en racontant. Tous ces verbes sont des synonymes du verbe dire, raconter, le dernier n'ayant toutefois que le sens de conter, raconter.

Američan = *Amerikanec* — un Américain.

Čudesa ou *čuda* — pluriel de *čudo* — la merveille, le prodige.

Ko prideš — quand on arrive, en arrivant; litt. quand tu arrives. La deuxième personne du singulier est fréquemment employée en slovène dans un sens impersonnel.

Podenj = *pod njega* — au-dessous de lui (ici en français: d'elle [de la cheminée]). *Podenj* est une forme contractée.

Bajè = *menda* — dit-on, à ce qu'on dit.

Prav ti (*deli iz kavčuka*) — précisément ceux-ci, ici: celles-ci (ces pièces de caoutchouc).

Plašiti — faire peur, effrayer.

Plašiti se — prendre peur, s'effaroucher.

V silnih višavah — à très haute altitude, à des hauteurs extrêmes.

Višave — est le pluriel, plutôt poétique, de *višava*. Le terme courant pour hauteur, altitude est *višina*.

Upati — espérer.

Upati si (se) — oser.

Premisliti — réfléchir, méditer.

Premisliti se (si) — se raviser, changer d'avis.

Ce bi omahnil, bi ne bilo kaj pobirati — s'il perdait l'équilibre, il n'y aurait rien (pas quoi) à ramasser. En slovène, on emploie le conditionnel dans la principale et la subordonnée commençant par *si* (*če*), contrairement au français (imparfait après *si*).

ERLAUTERUNGEN ZUM TEXT

velikan — der Riese; die Fabrik wird ihres großen Ausmaßes wegen mit einem Riesen verglichen.

Strnišče — ein Ortsname, entspricht dem konkreten Begriff Stoppelfeld.

če pravim, če rečem, če povem... Auch im Slowenischen gibt es mehrere Zeitwörter, die mit »sagen« gleichbedeutend sind: *reči* (rekel je), *dejati* (dejal je), *povedati*, *práviti*, *pripovedovati*.

čudes = *čudež* — das Wunder; *čuda* in *čudesa* narave — die Wunder der Natur; üblicher ist *čudež, čudeži*. Unterscheiden sie *čuden* (sonderbar) von *čudovit* (wunderbar). Ni *čuda*, da je bolan. Es ist nicht zu wundern, das er krank ist.

Američan, Amerikanec — der Amerikaner.

če prideš — wenn *man* kommt; die 2. Person wird oft in unpersönlicher Bedeutung gebraucht; in Deutschen durch »man« bezeichnet.

podenj (*pod njega*) — darunter, unter ihm (ihn).

bajè (*menda*) drückt eine Annahme aus. *Baje* je bolan (Er soll krank sein). *Menda nima denarja* (Er soll kein Geld haben).

prav ti — gerade du; *prav sedaj* — gerade (eben) jetzt; *prav ti je!* — es geschieht dir ganz recht! *čisto prav* — ganz richtig (recht).

plašiti — schrecken, scheuen.

plašiti se — erschrecken. *Konj se rad plaši* (Das Pferd erschrickt gern).

v silnih višavah — in weiten, fernen, höchsten Höhen. Die Varianten dieses Wortes haben verschiedene Bedeutungen: *silan* — stark, gewaltig; *silni vihar* — ein starker Sturm; *silno mi je všeč* — es gefällt mir sehr; *silna ljudi* — eine Menge Leute; *silna je* — es hat Not; *to je pa že od sile!* — das übersteigt alle Maßen!

upati si (se): sich getrauen, wagen; *nisem si upal ugovarjati* (Ich getraute mir nicht zu widersprechen):

si preveč upati — sich zu viel zumuten. Unterscheiden sie: *premisliti* — erwägen, bedenken und *pre-*

misлити se (si) — sich überlegen, sich eines anderen besinnen.

čisto majhen — winzig klein.

Draga rojakinja, dragi rojak!

Iz domovine ti pošiljamo šopek pisanih cvetic, ki vsaka pripoveduje svojo povest. To je že enajsti šopek, ki ti ga poklanja domovina — Slovenski izseljenski koledar. V domovini ga s toliko ljubeznijo pripravljajo za te, dragi rojak, ki si domovino spoznal tudi že po vojni, in za te, rojakinja, ki hrepeniš po njej, a se ne moreš vanjo vrniti.

Če si doma iz Bele krajine, boš v mislih spet doma na pašnikih in vsa mladost bo spet teboj. Ravni, visoki topoli, so simbol naše severne pokrajine — Prekmurja. Koliko sinov od tam je povezal oculo in z velikim upanjem v srcu odšlo na tuje! Kako pa je danes v tem koncu slovenske zemlje? Vse drugače, vse lepše! Bral boš, dragi rojak, v knjigi, ki jo piše domovina za te.

Nikdar ne bi bilo 25.000 naših rojakov v daljni Argentini, da ni fašistični škorenj tako kruto teptal narodno zavest naših ljudi v Slovenskem Primorju. Poteptati jih je hotel, uničiti. Danes stoji ponosno mesto Koper, središče Slovenskega Primorja. Nove zgradbe, ki se dvigajo visoko proti nebu — to je nova podoba Kopra. Toda ne samo zunanji videz! Nova je tudi njegova vsebina. Novi so ljudje, ki prebivajo v njem. Sami odločajo o svojem življenju. To je preporod Kopra in okolice, preporod Koprščine, kakor pravimo doma. Komaj boš verjel vsej tej preobrazbi, ko boš prebiral članek v Izseljenskem koledarju. No, nejevernim Tomažem, lahko potrdijo očividci, ki so v zadnjih letih te kraje obiskali.

Poznamo te, da rad potuješ. In koliko rajši še po domačih krajih! V duhu boš potoval po krajih ob mladi Soči. Povabi nekoga s seboj, ki ti je blizu, ki ti je drag! Toliko lepote redko kje najdeš.

Živ jezik je drevo, ki zmerom odganja. Tak je naslov članka, ki piše o tvojem materinem jeziku, ki se je prav tako kot ti, tudi spreminjal. Saj, če bi ostal na isti ravni, kot pred pol stoletja ali še več, ko si se ti poslovil od nas, kakšen pa bi bil? Življenje je šlo v teh letih svojo pot, znanost in tehnika sta napredovali nič kako. Povprečni zemljan že kar težko sledi. Naši domači znanstveniki spremljajo ta razvoj, doma rastejo znanstveni inštituti, ki dohitevajo znanstvenike v tujini in vsemu je treba najti domači izraz, domačo besedo. Zato nam boš oprostila, draga rojakinja, ki si nam pisala dolgo izčrpno pismo, v katero si vnesla vse nove izraze, ki ti

niso znani, češ, kako naj še razumem svojo domačo govorico!

Jeklo, železo in aluminij, Brez znanosti ni napredka, Kidričeve nagrade za znanstvena dela, Uvajanje avtomatizacije — to so članki, ki ti bodo odprli okno v svet znanosti v tvoji domovini.

Zakaj tujci tako radi obiskujejo Jugoslavijo, Slovenijo, in posebno Ljubljano boš bral v člankih o jugoslovanski zunanji politiki, o sindikalnem gibanju v Jugoslaviji, ki se povezuje kar s 70 naprednimi organizacijami v svetu, o vlogi mesta Ljubljane, ki jo je odigrala med narodno-osvobodilno vojno, o življenju tujih narodnih manjšin, ki živijo pri nas itd.

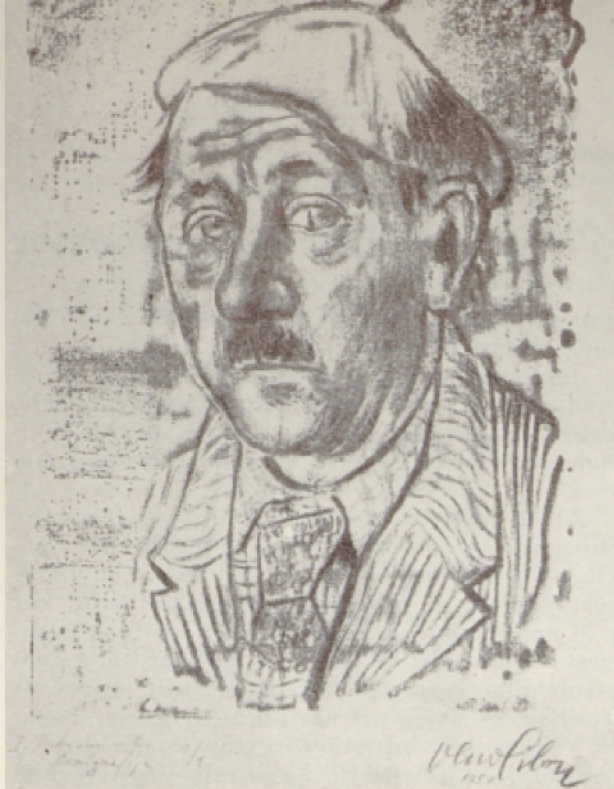
Velika cesta od meje do meje... boš bral v Izseljenskem koledarju. To je veličastna epopeja mladih ljudi tvoje domovine, ki se niso ustrašili napora in težav pri gradnji ceste, ki bo njihovi domovini prinesla toliko deviz, pripeljala toliko ljudi iz vseh krajev sveta, da bodo spoznavali naše ljudi, naš način življenja.

Potem boš bral tudi o vseh dogodkih v domovini, ki so se jih udeležili izseljenci obiskovalci v minulem letu, o usodah naših mladih ljudi, ki jim gre razvoj v domovini vse prepočasi in zunaj naših meja poskušajo srečo. Pa o njihovem razočaranju v tujini, ki zanje nima pripravljenih gradov, pač pa težavno delo v rudnikih in tovarnah. Brali boste tudi o naših ljudeh, ki so se odločili, da jesen življenja preživijo v starem kraju. To pot smo obiskali tiste, ki živijo na Notranjskem. Prav gotovo jih poznate. Berite, kaj pripovedujejo.

Slovenski izseljenski koledar je tudi zbornik zgodovinskega gradiva o naših izseljencih. V letniku 1964 boste brali o življenju naših ljudi v Kanadi, o 40-letnici slovenske naselbine v Argentini, o deležu ameriških rojakov v slovenski književnosti. To je za bodoče zgodovinarje področje, ki ga je treba še temeljito raziskati in ga vnesti v zgodovino slovenskih izseljencev.

Ob skoraj 200 slikah iz domovine, ob mnogih sestavkih za razvedrilo, ob pesmih v koledarskem delu boste v mislih noromali domov, v čase ko ste vasovali in se še niste srečali z resničnostjo življenja, ki vas je pognala na tuje. Še vedno pa ljubite domovino, zato se tako radi vračate, zato tako radi prebirate novice iz življenja v njej, zato sta vam draga Rodna gruda in Slovenski izseljenski koledar.

Pišite nam in poslali Vam ga bomo.

Venko Pilon:
Avtoportret

Naši umetniki

Venko Pilon

LUC MENASE

Slikar in grafik Venko Pilon se je rodil 22. septembra 1896 v Ajdovščini. Oče, pek, je bil Furlan, mati Slovenka. Končal je realko v Gorici, služil v avstrijski vojski in bil v letih 1916–18 v ruskem ujetništvu. Po študiju na praški in florentinski akademiji ter na Dunaju je živel doma v Ajdovščini, po očetovi smrti vodil pekarijo, leta 1928 pa se je preselil v Pariz, kjer še danes stanuje na Montparnassu. Razstavljal je na mnogih jugoslovanskih in posebej slovenskih razstavah, v Italiji, Parizu in drugod, in imel osebni razstavi leta 1924 v Rimu (Casa d'Arte Bragaglia) in 1954 v Ljubljani (grafika in risbe v Moderni galeriji). Pilon je najprej, še kot samouk, slikal akvarele in pasteje, nato največ oljne podobe. Med grafičnimi tehnikami, ki jih je uporabljal, so litografija, linorez, predosem pa suha igla in jedkanica. V tridesetih letih se je nekaj časa ukvarjal z umetniško fotografijo, po zadnji vojni, ko nas spet redno vsako leto obiskuje, pa je risal, ilustriral, zlagal pesmi in pisal spomine.

Umetniki so posebneži. Krivico jim delamo, če njihove življenjske zgodbe nategujemo po istem kopitu: »pri tem profesorju se je šolal« (ko da bi na nadebudnega mladega moža vselej vplival ravno učitelj), »tam in tam se je študijsko izpopolnjeval« (ko je bil to običajno, tudi če je stradal, njegov najbolj brezskrbni čas, in je najbrž predvsem »študiral življenje«) in »tam pa tam je razstavljal« (ko največkrat tistih mest še videl ni, ko je pač nekdo tja poslal njegova dela, tam pa se živ človek ni zanje zmenil)...

Pilon, »boljševik«, ki se je vrnil k nam po prvi vojni, je že s svojimi samouškimi izdelki, akvareli in pasteji, izkazal nadarjenost, a bil je dovzeten tudi za sleherno novo okolje, razvijal se je, in na razstavah ni bilo mogoče prezreti njegovih pošiljk. Med ljubljanskimi kritiki je prvi postal pozoren nanj dr. Karel Dobida, pomagal mu je tudi drugi njegov prijatelj, pokojni dr. France Mesesnel, ki je bil sočasno z njim študiral v Pragi, in celo v Italiji je znani futurist Prampolini navdušeno pisal v njegovi rimski razstavi. Tudi če danes gledamo dela iz tistega časa, moramo priznati, da je bil mladi Pilon eden izmed naših najbolj prepričljivih oblikovalcev. Slej ko prej je treba opozoriti na nekatere njegove grafične liste, na prizore »z dna«, kot sta jedkanici »Lakota« ali »Amour simple« (Preprosta ljubezen), med oljnimi slikami pa na njegove portrete, ki so v tej zvrsti sploh najboljše slovenske stvaritve dvajsetih let. Poleg drugih je upodobil dva znamenita umetnika, katerih pomen smo prav spoznali šele precej pozneje, skladatelja Marija Kogoja in prijatelja slikarja Lojzeta Spazzapana, ki smo ga izgubili, ker so bili takratni naši kritiki brez razumevanja za njegovo delo. Tudi slika, ki jo priobčujemo v posnetku, Sirota Pavla iz leta 1923, dobro ponazarja Pilonovo portretno umetnost tistega časa, umetnost, v kateri ne gre toliko za opisovanje videza in podrobnosti, kot za celotnega človeka in zavzeto oznako njegove duševnosti. Sodobniki so takrat velikokrat govorili kar o karikaturah, toda v razložek z njimi se tudi Pilonovo najbolj »ekspresionistično« slikarstvo ne zadovoljuje s pretiranim poudarjanjem telesnih značilnosti, ampak išče globljo oznako: slikarju je podoživljanje človekove usode pomembnejše od vidnega vtisa.

Pilon je tolikan občutljiv umetnik, da ga je njegova občutljivost (kritičnost in avtokritičnost) pozneje celó ovirala pri nadaljnjem razvoju. Preselitev v Pariz je bolj kot njemu koristila slovenskim kulturnim delavcem, ki so tako v francoski metropoli dobili vselej ustrežljivega brezplačnega cicerona in gostitelja. Tudi sicer so se časi temeljito spremenili: medtem ko so nekoč naši umetniki — npr. brata Šubica in mlajši rod realistov, ki jima je sledil, Vesel, Petkovšek,

Kobilca, Ažbe — laže živeli v tujini in v njej ustvarili svoja najboljša dela, se je zdaj kmalu izkazalo, da so Pilonovi vrstniki doma delali v ugodnejših razmerah. Pilon, ki že desetletja prijazno sprejema obiskovalce, se je ukvarjal z raznovrstnimi opravili — med drugim je fotografiral tudi mnoge znane umetnike (Boznaško, De Chirica, Leonor Fini in Friesza, Kislinga, Lhota, Mané-Katza, Prampolinija, Zadkina itd.) — in veliko doživel. In nekaj tega je s svojim ljubeznivim humorjem, ki do danes zaznamuje tudi njegove krhko nadrobne risbe, popisal v spominih »Na robu«, ki jih bo v kratkem izdala Slovenska matica v Ljubljani.

Veno Pilon:
Sirota

Trboveljski gledališčniki med najboljšimi v Sloveniji

M. L.

V povojnem kulturnem življenju v središču zasavskih rudarskih revirjev — v Trbovljah zavzema pomembno mesto že vrsto let gledališka skupina delavsko prosvetnega društva Svoboda-Center. V tej amaterski gledališki skupini so združeni številni Trboveljčani, obeh spolov in številnih poklicev, ki z veseljem in ljubeznijo do gledališča namenjajo ves prosti čas odrskim deskam.

Nekaj zadnjih let je gledališka skupina DPD Svoboda-Center Trbovlje med najboljšimi amaterskimi gledališkimi ansambli v Sloveniji. Od leta 1958 naprej ta skupina z uspehom nastopa na vsakoletni reviji najboljših amaterskih gledališč Slovenije. Na teh revijah so doslej uprizorili med drugim drami »Dnevnik Ane Frank« in »Na koncu poti«, komedijo »Krčmarica Mirandolina« in letos delo Arbuzova »Irkutska zgodba«.

Z »Irkutsko zgodbo« so Trboveljčani nastopili na reviji v Novem mestu. Kritika je izrekla predstavi priznanje za izredno čistost jezika, enotnost ansambla, odlično sceno in svetlobne efekte ter svojstveno režijo. Na reviji so gledališko skupino DPD Svoboda-Center Trbovlje izbrali tudi za nastop na festivalu amaterskih gledaliških skupin Jugoslavije na Hvaru.

Trboveljski gledališčniki so po vsej verjetnosti edina skupina, ki je bila že trikrat izbrana za sodelovanje na tem jugoslovanskem festivalu amaterskih gledališč. Leta 1961 je npr. osvojilo trboveljsko gledališče za izvedbo Matkovičeve drame »Na koncu poti« prvo nagrado centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije. Tudi letošnji nastop na Hvaru je bil uspešen in so za predstavo dobili posebno priznanje.

Lani člani gledališke skupine DPD Svoboda-Center Trbovlje niso sodelovali na festivalu na Hvaru, ker so z Goldonijevo komedijo »Krčmarica Mirandolina« nastopili na VIII. mednarodnem festivalu amaterskih gledališč v Zahodni Nemčiji. Kritike o prvem nastopu v inozemstvu so bile za Trboveljčane zelo pohvalne.

Z delom in uspehi gledališke skupine DPD Svoboda-Center Trbovlje je tesno povezano tudi delo režiserja — amaterja Karla Malovrha, ki praznuje letos 60-letnico rojstva in 45-letnico gledališkega udejstvovanja. Skoraj ves prosti čas posveti Karlo Malovrh gledališču; njegov tenki posluš za režijo in prizadevnost za kvaliteto sta vselej zagotovilo in porok za uspeh prireditve.

Kakor bodo osrednje gledališke hiše posvetile del svojega programa obletnicam velikih gledaliških umetnikov — Shakespeara in Krleže — tako ima tudi glasbena dejavnost velike glasbene umetnike, katerih obletnico bo proslavila v sezoni, ki je tik pred durmi. Predvsem bo počastila 150-letnico rojstva največjega italijanskega skladatelja Giuseppe Verdija, komponista čudovitih oper in številnih skladb, od katerih si je ljubljanska filharmonija izbrala njegov slavni Requiem, ki ga bo dvakrat izvajala. Nič manj znameniti oratorij Sebastiana Bacha »Pasijon po Janezu« ljubljanskemu občinstvu še ni znan in ga bo zdaj prvič slišalo. Obetajo se tudi številni solistični koncerti, na katerih bodo sodelovali domači in tuji umetniki.

JESENSKE LIKOVNE PRIREDITVE

Koprski muzej je letos gostoljubno sprejel številne umetnike, ki so razstavljali svoja dela skozi vse leto. Konec septembra so razstavljali trije člani amaterskega kluba »Klas« iz Ljubljane: Rudi Babnik, Janez Zorko in Belač. Za njimi pa so prevzeli prostore člani Društva likovnih umetnikov Slovenije, pododbor za Slovensko Primorje, ki je pripravil motive s te ožje domovine v počastitev 20-letnice vstaje primorskega ljudstva.

Naši umetniki pa so gostovali tudi v tujini. V Gradcu je bila odprta razstava »Trigon 65«, na kateri so sodelovali umetniki Avstrije, Italije in Jugoslavije. Našo domovino so zastopali Slovenci Janez Bernik, Stane Kregar, Marij Pregelj, Albin Rogelj ter kiparja Stojan Batič in Drago Tršar. Poleg njih pa še slikarji in kiparji iz drugih naših republik.

UMRL JE DR. MIRKO RUPEL

V oktobru je podlegel možganski kapi zaslužni slovenski literarni zgodovinar, jezikoslovec in dolgoletni ravnatelj Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani dr. Mirko Rupel. Pokojni ima neprecenljive zasluge v slovenskem jezikoslovju kot eden sestavljalcev obeh zadnjih izdaj slovenskega pravopisa, še večja pa je njegova zasluga za praktično usmerjanje slovenščine, saj je na primer dolga leta vodil jezikovne pogovore v ljubljanskem radiu. Njegova zasluga je tudi, da imamo danes zbrano in urejeno gradivo o slovenskih protestantih in protestantskih piscih in da je mnogo teh del že izšlo in so dostopna širokemu krogu bralcev.

Slovenija je dobila spet novo, najsodobnejše opremljeno gledališče. Odprli so ga konec meseca oktobra v Piranu ter ga krstili po slovitem rojaku, violinistu Tartiniju, ki je ponese slavo svojega mesta daleč po vsem svetu. Žametna dvorana z modernim podkvastim odrom lahko sprejme 400 gledalcev. Tako se je Pirančanom izpolnila dolgoletna želja in vsi se vesele prenovljene hiše, ki jo je arhitekt M. Lipužič ohranil tako, kot je njena okolica.

Gledališče je otvorila ljubljanska Drama, ki je gostovala z Behanovim »Talcem«.

SALVATORE QUASIMODO V LJUBLJANI

Sredi oktobra sta imeli Komisija za kulturne zveze s tujino ter Zveza književnikov Jugoslavije pomembnega gosta. Obiskal nas je Nobelov nagrajenec za književnost iz leta 1959, Italijan Salvatore Quasimodo. Med svojim obiskom v Ljubljani se je pogovarjal in izmenjal mnenja o sodobnem pesništvu z domačimi pesniki. Dejal je, da je dobre pesnike zelo težko prevajati. Kljub temu pa je slovenskemu pesniku Cirilu Zlobcu uspelo, da je lepo pretil na naš jezik zbirko tega priznanega italijanskega pesnika. Potem, ko je zapustil Ljubljano, je odšel še v Beograd, Zagreb, Dubrovnik in druga kulturna središča naše domovine.

STJEPAN LOJEN: SPOMINI IZSELJENCA

Založba »Znanje« v Zagrebu je nedavno izdala zanimivo knjigo, ki opisuje življenje naših izseljencev. Njen avtor, Stjepan Lojen, je preživel kot izseljenec polnih 35 let. Bil je delavec v ameriških tovarnah, nato delavski organizator in urednik izseljenskih listov »Radnik«, Radnički glasnik« in »Narodni glasnik«. V njegovi knjigi, ki ima naslov »Spomini izseljenca«, je zajet del zgodovine našega izseljenstva v ZDA v času pred prvo in po drugi svetovni vojni — to je v razdobju, ki je bilo najbolj usodno ne le za naše izseljence, temveč za naše narode sploh. V knjigi se kakor na filmskem traku vrste znana imena naših izseljencev: Nikole Tesle, Don Nike Grškovića, Mihajla Pupina, Milana Glumca, Zlatka Balokovića, Louisa Adamića, Zinke Kunc itd. kakor tudi stotine drugih naših izseljencev, ki so s svojim delom pripomogli k ugledu naših ljudi in naše dežele v tujini.

Knjiga je napisana v srbohrvaščini in velja 1600 dinarjev, za inozemstvo pa tri ameriške dolarje. Naročite jo pri: Založbi »Znanje«, Zagreb, Ulica socialističke revolucije br. 17/I.

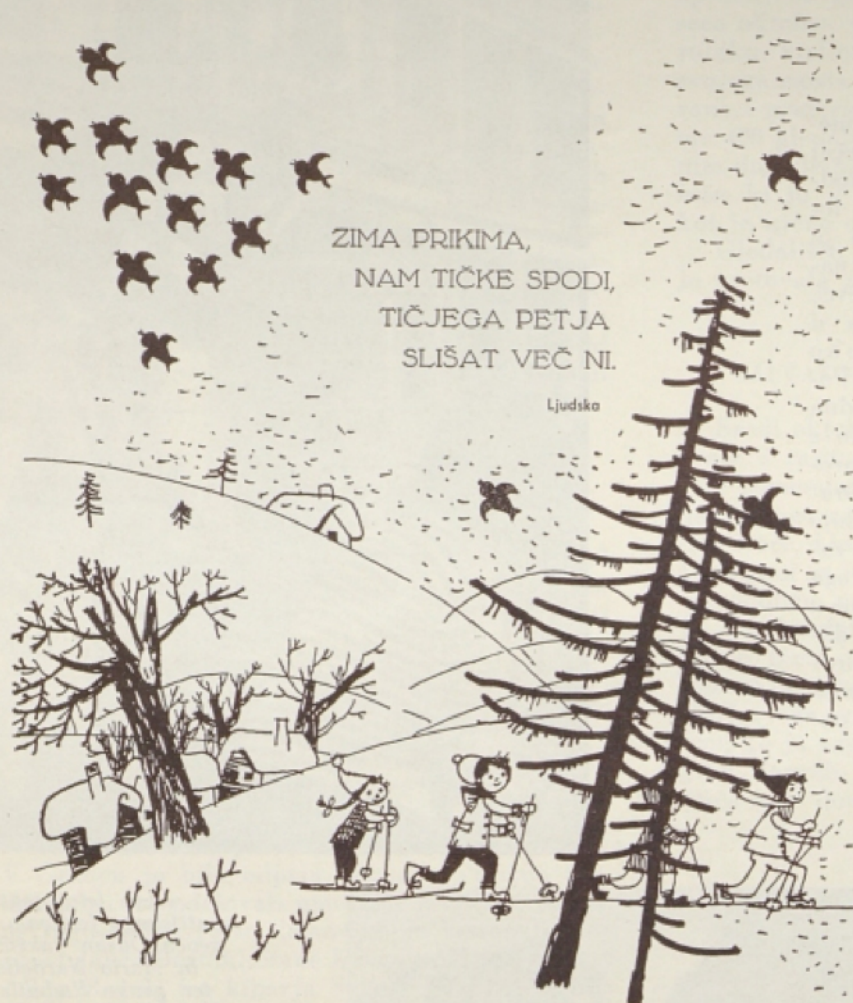
»Opatija 1963«

Tradicionalni festival zabavnih melodij »Opatija 63« je bil letos precej bolj pester kot pet njegovih predhodnikov. Tako vsaj trdijo poznavalci tovrstne glasbe in popevk, sicer pa je vzbudil precej razburjenja, zlasti nagrade. Pobrali so jo beograjski pevec Dušan Jakšić za popevko »Odšla si z lastovkami«, Aleksander Nećak »Ko boš odšla« ter Mario Nardelli za »Poslanico morju«. Tako publika; uradna žirija je malo obrnila vrstni red in s tretjo nagrado nagradila pesem »Oprosti, ljubim te« zagrebškega pevca Draga Diklića. Poleg teh nagrad so bile še številne druge, tako nagrada od zagrebške revije »Arena«, sarajevskega »Svijeta« ter novosadskega »Ritma«. Za zdaj pač vemo, katere pesmi so dobile nagrade; katere pa so bile res najboljše, se bo izkazalo, ko jih bomo poslušali po radiu ali pa jih bo poživigavala mladina.

»Asi« letošnjega opatijskega festivala: pevec Dušan Jakšić in Mario Nardelli ter pevke Radmila Karaklajić in DeDe

Priljubljeni beograjski pevec popevk Djordje Marjanović deli avtograme

ZIMA PRIKIMA,
NAM TIČKE SPODI,
TIČJEGA PETJA
SLIŠAT VEČ NI.

Ljudsko

PEČEN KOSTANJ

SANDI SITAR

Nad mestom je ugasnila dnevna svetloba in zažarele so visoke cestne luči. Tu in tam je z zavihanim ovratnikom in zgrbljen spričo zime zakasnel pešec hitel domov.

Na križišču dveh ulic, na pol zametena v sneg, na pol naslonjena na zid, je stala lesena baraka, v kateri so podnevi prodajali pečen kostanj. Zdaj je star mož ropotal okoli ugašajoče pečice in se odpravljal domov.

Po snegu naokrog so ležale kostanjeve lupine. Našopirjeni vrabčki so iskali v njih pečenih ostankov. Starček jih je opazoval že podnevi. Zdaj, ko je bil sam, je navezal z njimi pogovor:

»Aha, vam tekne moj kostanj!«

Segel je v vrečo in izvlekel iz nje prgišče kostanjev. Z okornimi rokami je luščil kostanje

in jih trosil pred barako. Vrabčki so se drug čez drugega poganjali za pičo.

»Vidiš jih, požeruhe,« se je veselil starček.

Priložil je pojemajočemu ognju. Vrabčki pa, ki jih je bilo vse več in več, so hiteli pobirati drobtinice. Prerivali so se ob železni pečici. Dobro sta jim dela toplota in pečen kostanj.

»Nate še,« jih je vabil starček in znova segel v vrečo.

Sneg pred barako je oživel. Z vrabčki so se gostili golobi in drobne siničke so se urno sukale med njimi. Bril je mrzel veter, a starček je znova naložil na ogenj.

»Požeruščki, sam kljun vas je,« se je veselil stari mož, ko se je vreča bolj in bolj praznila. Odprl je predal, v katerem je imel surov ko-

stanj. Sproti ga je zarezoval in pekel. Prijetno je prasketalo in vablljivo dišalo v mrzlo noč. Starček si je požvižgaval, a svojo pesmico je kar naprej prekinjal:

»Kostanj! Vroč kostanj!«

Danilo se je že, ko se je iz barake oglasila vesela pesem. Ptice, site in ogrete, so odletavale. Sedale so nedaleč stran in z nagnjenimi glavica mi poslušale starčka.

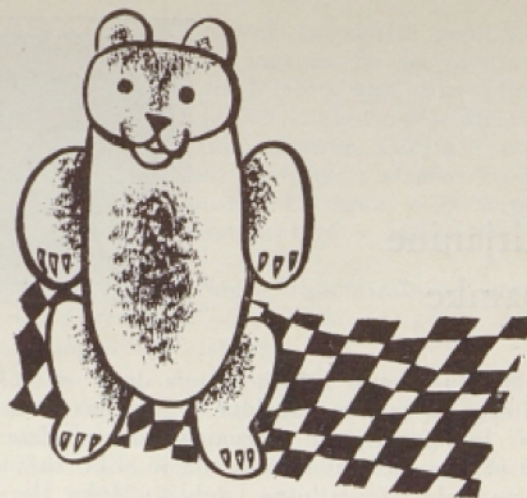
Mesto je oživel. Na ulice so prihajali ljudje. Pogledali so po vremenu, zagodrnjali in se nekam odpravili.

Mimo hišice s pečenim kostanjem jih je vodila pot. Prišli so uradniki v klobukih, branjevke s košarami, miličnik s pendrekom, pleskarji z lestvo, gospodinje, dimnikar z omelom in otroci s torbicami in rdečimi noski. Prisluhnilo so veseli pesmi, šteli denarce in hrustali kostanj.

Starček pa je pogledoval za pticami v nebo in prekinjal svojo pesem.

»Kostanj! Vroč kostanj!«

In vsi so šli radi k veselemu možu po vroč kostanj.

Materinske skrbi

Bliža se zima, treba je misliti na toplejšo obleko. Pika stopi v trgovino s tekstilnim blagom.

»Prosim, odrežite mi kos flanele za oblekco.«

»Koliko metrov?«

»Petnajst centimetrov.«

»Koliko?«

»Petnajst centimetrov. Za mojega medvedka vendar.«

Lepe knjige
za nagrado

Križanka

Navpično:

1. topla pijača, ki jo pijete zjutraj
- 2.
3. HA
4. osušena trava
- 5.
7. 100
8. AP

Vodoravno:

- 2.
- 4.
- 5.
6. predlog
7. nasprotno od dobro
- 9.

Tekmujte za nagrado! Pošljite nam rešitev križanke. Deset pravih rešitev bomo nagradili z lepimi knjigami

Mirjanine znamke

F. 2.

Mnogo pisem, ki jih v teh dneh raznašajo poštarji na različne naslove v Jugoslaviji in tujini, je opremljenih z znamko, ki predstavlja dva otroka. Le malokdo ve, da je sliko za znamko narisala trinajstletna Ljubljanka Mirjana Mucovič.

Že pred nekaj meseci je akademski slikar Tine Gorup na ljubljanski šoli »Prežihovega Voranca« rekel otrokom, da bodo risali znamke. V tistih dneh so otroci na mnogih jugoslovanskih šolah delali risbe za znamke, kajti Jugoslovanska pošta, Filatelistična zveza in uredništvo otroškega lista Kekec so razpisali natečaj za znamko, ki naj bi jo risali otroci.

Izmed nekaj tisoč prispevkov je komisija izbrala za znamko risbo Mirjane Mucovič, ki živi z mamo, očetom in starejšo sestro v Ljubljani.

»Zelo sem bila presenečena, ko sem na pismu zagledala znamko z mojo risbo. Nisem pričakovala tega, čeprav sem rada risala že takrat, ko še nisem šla v šolo,« je pripovedovala mala Mirjana.

Kot priznanje za najboljšo otroško znamko je Mirjana dobila od uprave pošte album izbranih jugoslovanskih znamk.

»Nisem vesela le zaradi tega darila, temveč še bolj zato, ker bo moja znamka obiskala mnogo domov v Jugoslaviji in po vsem svetu,« je pripovedovala mlada Mirjana, ki bi nekoč rada postala slikarka.

Mirjana Mucović portretira svojo mlado sosedo

Dravograjčan rešuje

»Andreo Dorio«

FERI ZERDIN

Mlademu Dravograjčanu Francu Širniku pravijo tudi dvoživka ali pa kar človek-žaba. Ne zato, da bi ga žalili, temveč preprosto zato, ker opravlja svoj poklic na kopnem in v vodi.

Pred tremi leti je v Mariboru končal industrijsko kovinarsko šolo in čeprav so ga po šolanju vabili v domače tovarne, je zapustil koroške hribe. Zamikalo ga je morje, še bolj pa morske globine. Postal je potapljač in nekaj časa je delal v piranski ladjedelnici.

Bivanje na Kornatskih otokih pred dvema letoma je spremenilo njegovo življenjsko pot, dalo mu je še bogatejšo vsebino. Medtem, ko so se ostali ljudje brezskrbno kopali v toplem morju od jutra do večera, se je Franc Širnik vse dni potapljal in raziskoval morskno dno. Tu se je srečal z lastnikom newyorškega potapljaškega podjetja Jimom Taylorjem, ki je nekega dne pristal v pristanišču s svojo jahto. Taylor je takoj opazil mladega in nadarjenega potapljača ter si zapisal Francov naslov.

Piranski potapljač je že pozabil na to srečanje, pred nekaj tedni pa je nenadoma dobil pismo z amerškimi znamkami. Slavni potapljač Taylor ga vabi v svojo ekipo, ki bo dvignila z morskega dna pred nekaj leti potopljeno »Andreo Dorio«. Ladjo bo reševalo dvajset najboljših potapljačev z vsega sveta, med njimi pa bo tudi Dravograjčan Franc Širnik.

Zdaj je ta ekipa že zbrana na Floridi, kjer se bo nekaj tednov vadila, potem se bo pa v Novi Angliji lotila dela.

Ob odhodu v Ameriko je Franc Širnik pripovedoval, da bodo »Andreo Dorio«, ki leži 70 metrov globoko, reševali dalj časa. S posebnim zvonom se bodo reševalci potopili do 40 metrov globoko, nadaljnjih trideset metrov pa se spustijo s posebnimi pripravami. Reševanje ne bo enostavno in tudi nevarnosti ne bo manjkalo.

Ko bodo dvignili »Andreo Dorio«, se Franc Širnik ne bo takoj vrnil v Piran niti v svoj Dravograd. Ostal bo pri Taylorju in njegovi skupini.

»To bo zame velika šola«, je dejal ob slovesu. »Pridobil si bom veliko izkušenj, videl bom veliko sveta, razen tega pa sem vesel, da so v to skupino izbrali tudi mene.«

»Je poklic potapljača težak?« smo ga vprašali.

»Ni lahek in vendar ga imam rad. Ne kadim in ne pijem, zato ga z lahkoto opravljam. Mikajo me globine morja in mislim, da brez tega neznanega sveta ne bi mogel živeti. Reševanje »Andreo Dorio« se mi zdi pa še posebno privlačno. Nevarno bo res, toda to je moj poklic.«

Sonja Pipanova (proa levo) v družbi kolegic-stewardes

Delavnik v višini 7000 metrov

FERI ZERDIN

Sonjo Pipanovo, do nedavnega študentko ljubljanske filozofske fakultete, je težko povabiti na razgovor. Srečal sem jo večkrat, pa se je opravičevala:

»Ne utegnem danes, čez nekaj ur odpotujem v Afriko.«

Ob ponovnem srečanju spet: »V Zagrebu me že čaka letalo. V Moskvo grem.«

In tako je nekajkrat odložila pogovor zaradi Londona, Hamburga, Conakryja, Alžira... Če je ne bi poznal, bi dejal, da ima dekle bujno domišljijo in še laže povrh.

Ko je pred leti sedela še v celjskih gimnazijskih klopeh, so jo zamikale sinje višine. Medtem, ko je profesor razlagal matematiko, so njene misli potovale z jadralnim letalom pod oblaki skozi zračne tokove, proti soncu. V letih študija na ljubljanski univerzi, kjer je študirala germanistiko, se ji je ponudila priložnost za letenje. Vpisala se je med člane letalskega kluba in od takrat niso letele pod oblake le njene želje. Nekaj let je krožila z jadralnim letalom visoko nad mesti, vasmí in planinami ter postavila celo dva jugoslovanska rekorda, od katerih si enega še danes lasti. Za svoje letalske podvige je dobila zlati C, kar je v letalstvu visoko priznanje.

V zadnjih letih študija je Sonja postala stewardesa pri ljubljanskem letalskem podjetju AA in tako je svojega športnega konjička vpregla v svoj poklic. Tako jo lahko srečamo v Ljubljani, nekaj ur pozneje v Hamburgu, potem spet na alžirskem letališču, v Moskvi ali v daljnem Conakryju.

»Doslej nisem doživela na svojih poletih nič razburljivega in reči moram, da je vožnja po zraku s štirimotornim letalom kar varna. Povedati pa moram, da je poklic stewardese sicer zanimiv, obenem pa tudi naporen. Glejte, v enem dnevu smo na primer preleteli z afriške vročine + 39 stopinj na moskovski mraz — 25 stopinj. Taka sprememba temperature v nekaj urah ni kar tako.«

Aprila letos je Sonja diplomirala na germanistiki. Z veseljem je odložila knjige, ni se pa mogla odpovedati letenju.

»Ne morem brez letenja. V podjetju so me že nastavili kot korespondentko za tuje jezike, toda jaz se prav težko poslavljam od letenja. Zdaj sem sklenila tako: postala bom korespondentka za tuje jezike, ker bo to koristilo mojemu poklicnemu razvoju, v prostem času pa se bom še naprej ukvarjala s športnim letalstvom. Kdor je enkrat okusil opojnost višin, se jim ne more odpovedati.«

Pripovedovala je o svojem delavniku v višini 7.000 metrov, o navadah in običajih potnikov različnih narodnosti ter o tem, da so najbolj mirni med poletom Angleži, najbolj zahtevni pa Nemci. Najin pogovor je prekinil telefon.

»Žal morava končati. V Alžir moram«, je dejala mirno, kakor da bi se odpravljala v Šiško. »To bo verjetno moj zadnji polet. Potem bom opravljala le posle korespondentke, kar je bližje mojemu poklicu.«

»Srečno do Alžira in nazaj!« sem ji zaželel.

Novi uspehi naših športnikov

MARJAN ZVOKELJ

V zadnjem času je bilo v središču pozornosti seveda prvenstvo Evrope v košarki, ki je bilo na Poljskem. Jugoslavija je morala braniti ugled druge velesile v košarki na svetu, ki si ga je pridobila v Rio de Janeiru. Tej zahtevni nalogi igralci niso bili v celoti kos. Objektivni razlogi za to so v tem, da so bili nekateri najboljši igralci odsotni, kapetan moštva Ivo Daneu pa je nastopal s poškodovano roko. Kljub temu sta bila z Ljubljancem Tinetom Logarjem med najboljšimi v reprezentanci. Na prvenstvu v Wroclavu nam je uspelo osvojiti »le« tretje mesto. Lep uspeh, toda košarkarji so nas razvadili z boljšim.

Zato pa so nas bolj razveselili igralci namiznega tenisa. Mlada igralca Edvard Vecko iz Hrastnika in Ištvan Korpa iz Sente sta nadaljevala svetlo tradicijo jugoslovanskega namiznega tenisa, ki sta jo privedla do prvega vrhunca Dolinar in Harangozo, ko sta 1948 v Londonu osvojila naslov svetovnih prvakov v igri parov. Lani sta Vecko in Korpa, še kot mladince, zasedla drugo mesto v igri parov na evropskem prvenstvu v Berlinu za prvakoma Markovićem in Teranom iz Kranja. V oktobru letos pa sta oba igralca osvojila moštveno prvenstvo Balkana in hkrati prvenstvo med moškimi dvojicami. Vecko iz Hrastnika je bil uspešen tudi na mednarodnem prvenstvu Nizozemske, kjer je med 96 igralci zasedel drugo mesto med posamezniki in drugo mesto v mešanih parih.

Ves mesec oktober je bila zbrana športna elita iz vsega sveta v Tokiu. Japonci, ki so prihodnje leto organizatorji olimpiade, so povabili najboljše med najboljšimi na veliko tekmovanje v vseh panogah. Od vabljenih Jugoslovancev so imeli največ uspeha rokoborci, ki so osvojili dve zlati medalji. Naš najboljši telovadec Miro Cerar pa se je tudi med japonskimi telovadci odlično odrezal, saj je edini med gosti uspel osvojiti zlato medaljo v vaji na konju z ročaji.

Pri nas doma pobirajo poletni športi zadnje lovoričke, zimski pa so že zapisali v svoj prid prve uspehe. Ludvig Zajc z Jesenic je bil na tekmovanju v smučarskih skokih na skakalnici iz umetne mase v Wiesensteigu v Zahodni Nemčiji najboljši inozemec. Pred vsemi Avstrijci, Francozi, Italijani in Švicarji. Sredi oktobra pa je slavil Zajc tudi prvo mednarodno zmago letos doma, ko je bil na tekmovanju v Ljubljani najboljši pred vsemi Italijani in Avstrijci.

Od tekmovalnih aren so se poslovili plavalci. O njihovih uspehih smo govorili že v pretekli številki. Kot posebnost moramo omeniti, da smo imeli letos Slovenci prvič predstavnika v, za nas, novi panogi plavanja. Že spomladi je po dolgem zimskem treningu prvič startal na plavalnem maratonu na Ohridskem jezeru v Makedoniji Milan Košnik iz Kranja. Drugi nastop je bil na progi med Neapljem in Caprijem v Italiji, zadnji pa sredi oktobra po vsej dolžini Sueškega prekopa — okoli 50 km.

In h koncu še vest iz našega nogometa, ki je proslavil Jugoslavijo po vsem svetu. Mednarodna nogometna federacija je določila, da bo aprila meseca v Beogradu tekma med svetovno nogometno reprezentanco in Jugoslavijo. Ves dohodek tekme, ki bo na novem stadionu, ki bo sprejel lahko 100.000 gledalcev, bo namenjen ponesrečencem iz Skopja. To je zelo humana poteza nogometne federacije in hkrati priznanje kvaliteti jugoslovanskega nogometa.

Naša favorita v namiznem tenisu Edvard Vecko (desno) in Ištvan Korpa (levo)

Latest successes achieved by our sportsmen

The October European Basketball Championship in Poland has been in the limelight lately. Yugoslavia had to defend the reputation won in Rio de Janeiro of being the second basketball power in the world. On account of some absent players and the team captain's injured arm, the team was lucky to win the third place.

Yugoslav success in table tennis has been considerable, too. The two-man team, consisting of Edvard Vecko and Ištvan Korpa, last year's junior champions in the doubles at the European Championship in Berlin, won the team title for Yugoslavia as well as in the doubles at the Balkan Championship in October. Vecko was also second from among 96 players participating in the International Tournament in the Netherlands.

Yugoslav wrestlers won two gold medals in Tokyo, Japan, which was the meeting place of the world sports élite in October. Our best gymnast, Miro Cerar, won gold medal for gymnastics on the horse.

Our ski jumper, Ludvik Zajc from Jesenice, was first at the ski-jump competition on the artificial ski-jump in Wiesenstein, Germany. In October, he was also the best jumper of the Yugoslav, Austrian and Italian ski jumpers participating in the competition on the artificial ski jump in Ljubljana.

Najlepše darilo domovine

INA SLOKAN

Noben umetniški ansambel iz domovine, ki je obiskal naše ljudi v ZDA, verjetno doslej še ni doživel tako toplega, navdušenega sprejema kakor naš Slovenski oktet. Že nekaj mesecev prej smo v listih zasledovali poročila o obširnih pripravah naših društev. Izvolili so posebne odbore, ki so poskrbeli za organizacijo posameznih nastopov, za obisk in za družabni del prireditve, ki so ga združili s številnimi nastopi naših pevcev. Na željo naših rojakov je moral Oktet število svojih nastopov in gostovanj povečati.

Ko pišem to poročilo — 5. oktobra — je Oktet sredi svojega gostovanja. Pri nas v uradu Slovenske izseljenske matice pa smo že prejeli številna poročila o prvih koncertih, ki kar prekipavajo od navdušenja. V Glasu naroda urednica Ana Krasna tudi obširno poroča o nastopu Okteta v New Yorku, ki je pel v veliki dvorani Town Hall 13. oktobra. Avtorica pravi, da živi v Greater New Yorku okrog 18 tisoč Jugoslovancev, predvsem Hrvatov iz Dalmacije. Slovencev pa je razmeroma malo — okrog dva tisoč brez tam rojenih otrok in vnukov. Med obiskovalci pa so bili Slovenci v večini. Ana Krasna v svojem članku obžaluje, ker je bil program koncerta v New Yorku preveč jugoslovanski. Pevci so peli premalo slovenskih pesmi, na katere so poslušalci Slovenci, ki so bili v večini, tako željno čakali. Vendar je vsaka pesem poslušalce ogrela. Še posebej pa so užgale slovenske pesmi v drugem delu programa, ki so jih pevci peli oblečeni v slovenske narodne noše. Ljudje so se smejali in jokali od navdušenja. Po programu je vsak star ali mlad hotel pevcem stisniti roko. Od vsepovsod so prihiteli Slovenci na koncert — tudi iz bližnje države New Jersey, iz Connecticuta in celo iz Pennsylvanije. »Nekaterih nisem videla že leta,« pravi Ana Krasna med drugim — »in zdaj smo se tu pozdravili. Prihajale so cele rodbine, starši, sinovi, hčere, vnuki in tudi pravnuki. Da, mlajšega sveta je bilo več, kot bi mogli pričakovati. Med udeleženci sem videla tri slovenske duhovne, med drugimi Jugoslovani več odličnih oseb, starih znancev, s katerimi smo pred leti skupno delovali pri zbiranju pomoči za jugoslovansko ljudstvo. Kako prijetno se je bilo

spet enkrat pozdraviti z njimi in jim stisniti roko.«

O koncertu, ki ga je imel Oktet 20. oktobra v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair ave v Clevelandu, nam je med prvimi poslal navdušeno pismo znani pevski pedagog, skladatelj in dirigent Anton Šubelj. V pismu, ki ga je naslovil na podpredsednico Slovenske izseljenske matice Zimo Vrščajevo, pravi:

»Slovenski oktet je najlepše darilo, ki smo ga prejeli iz domovine. Cleveland je sprejel pevce z velikanskim navdušenjem. Dvorana Slovenskega narodnega doma je bila več kot zasedena. Postavili smo natančno 1100 sedežev — več kot jih ima ljubljanska Opera — in vse je bilo prodano. Mnogi so morali oditi, ker ni bilo več prostora. Tako so kupili vstopnice za drugi koncert (10. novembra).

Aplavzi so bili od srca, navdušenje brezmejno. Izvedba programa izredna. Navzoči so sledili z disciplinirano tišino vsaki pesmi. Bil je triumf slovenske pesmi! Hvala vam in izvajajočim!«

Avgust Platt, iz Freeland, Detroit, Mich. pa je o istem koncertu pisal: »V nedeljo 20. oktobra nas je šlo iz Detroita 60, menda vseh kulturno zavednih Slovencev, kolikor nas je še ostalo v tem mestu, v Cleveland poslušat Slovenski oktet iz starega kraja.

Tako lepo so peli, da takšnega petja še nisem slišal, pa sem že marsikaj videl in slišal. Res, zelo ponosni smo se vračali v Detroit. Zakaj bi tudi ne bili, saj so to naši ljudje, ki žanjejo res zaslužene uspehe in nagrade po vsem svetu. To-rej še enkrat hvala!«

Marie Priland, častna predsednica Slovenske ženske zveze iz Sheyboygana, Wisc. pravi v svojem pismu: »Ker je naša naselbina majhna, nismo mogli v njej pripraviti koncerta vaših pevcev. Zato sva s prijateljico zbrali skupino 85 rojakov in rojakinj, da smo se odpeljali v 100 km oddaljeni Milwaukee na koncert, ki je bil 25. oktobra. Krasno petje in odličen nastop pevcev nas je očaral. Občinstvo pa je imelo eno samo željo — slišati več poznanih narodnih pesmi, ki so nam ljube že izza mladosti.«

Znana društvena delavka Tončka Urbanž iz Chicaga pa je napisala: »Prišli so in prinesli toliko sonca v naše življenje, triumfirali, kjer koli so nastopili in osvojili srca vseh! Na take fante ni ponosna samo Slovenija, na te je ponosen celi svet. Hvala vam za prekrasen nepozaben dar!!! Ponosna in srečna sem, da sem samo majhen del naroda, iz katerega so izšli možje, ki s pesmijo, ne z orožjem, osvajajo celi svet!«

V Fontani je pripravljali odbor namenil ves čisti dobiček od koncertnega nastopa Slovenskega okteta v korist Skopja. Tudi pri številnih drugih nastopih naših pevcev so društva namenila čisti dobiček za obnovo Skopja.

naši ljudje po svetu

Sallaumines, 20. oktobra 1965

Naši rudarji v severni Franciji slavijo trojni praznik: 40. obletnico slovenske naselbine v Sallauminesu in Nordu, 20. obletnico SFR Jugoslavije in pobratimstvo mest Sallaumines-Trbovlje.

V lepi, prostorni dvorani je preko štiristo ljudi. Tu so predstavniki našega veleposlaništva iz Pariza, tu so gostje iz Trbovelj, predstavnik Hrvatske izseljenske matice iz Zagreba, predstavnik Slovenske izseljenske matice iz Ljubljane, novinarji, predstavnik slovenskih rudarjev iz Belgije, predstavniki sallauminske občine, prijatelji naših rudarjev Francozi, Poljaki in drugi in seveda domala vsi Slovenci tamkajšnje naselbine. Dvorano krasijo jugoslovanske in francoske zastave in kupi rdečih nageljnov. Stotine veselih obrazov izžareva zadovoljstvo, da so dobri prijatelji spet zbrani. Sonca dovolj!

Deklece, ki podarja šopek našemu veleposlaniku Miti Miljkoviću, pravi v malce trdi, a čisti slovenščini: »Kakor ljubim svojo mamo, tako ljubim njeno domovino, za katero ste se borili.«

Po medsebojnih pozdravih in govorih pove naš veleposlanik prisotnim: »Predsednik SFRJ Josip Broz-Tito je odločil, da odlikuje najbolj zaslužne člane Združenja Jugoslovanov v severni Franciji. Odlikovanja smatrajte kot odlikovanja celotnemu združenju.«

Častni predsednik združenja Jurij Artič in odbornik Josip Martinčič sta odlikovana z Redom jugoslovanske zastave z zlato zvezdo. Z Redom jugoslovanske zastave s srebrno zvezdo pa so odlikovani: predsednik združenja Ivan Tomc, tajnik Ivan Demšar, drugi predsednik Franc Kastelic, blagajnik Justin Čebulj in kontrolor združenja Blaž Skočir.

Zdelane roke, ki so prekopale že stotine in stotine ton premoga, tresoč in z največjo nežnostjo odpirajo škatlice z odlikovanji. Osivele glave se sklanjajo nad zlate in srebrne zvezde. V očeh utripajo solze. Odlikovanci onemijo. Njihova misel je šla trideset, štirideset let nazaj. Preletela je neštete večere, dneve, nedelje, tisoče prostih ur, ki so jih ti rojaki žrtvovali za društveno delo. »Prvo javno priznanje,« je zašepetal nekdo glasneje, nekdo v sebi.

Zaslužno priznanje, dragi odlikovanci! Prav iskreno čestitamo!

*

Josip Martinčič razdeli še pismena priznanja, ki jih je za ta pomemben praznik pripravilo združenje za svoje številne požrtvovalne člane. Socialno šibki in bolni člani pa prejmejo denarno zimsko pomoč.

Sledi kulturno-zabavni program. »Veseli rudarji«, člani DPD Svobode II iz Trbovelj igrajo, pojejo in spet igrajo. Rojaki plešejo, pojejo. Vse je veselo! Nastopa tudi Akademski pevski klub naših študentov iz Pariza in domači muzikantje z odličnim harmonikašem Droleem.

Simpatični trboveljski fantje »Veseli rudarji« najbolj užigajo! Nenadoma je na odru okrog njih kakih dvajset otrok. Z žarečimi očmi spremljajo hitre prste, ki izvablajo iz instrumentov tako poskočne melodije. Počasi začno pripevati po slovensko. Trboveljčani jim pomagajo, okrog njih je spleten venec svetlolasihih pojočih glav.

To so žive zvezde, katerih korenine so pognale iz vas in so plod vašega dolgoletnega neomajnega društvenega dela. To so vaša živa zlata odlikovanja. Zanje vam vsem še posebej čestitamo!

Glas naroda je prenehal izhajati

Newyorški Glas naroda je letos v septembru praznoval sedemdesetletnico. To je bil zadnji jubilej tega slovenskega časopisa, ki ima pod naslovom zapisano: Najstarejši list slovenskih delavcev v Ameriki. Mesec kasneje, dne 24. oktobra, je njegova lastnica, izdajateljica in urednica Ana Krasna sporočila njegovim naročnikom in bralcem, da je to zadnja številka tega lista, ker bo prenehal izhajati. Končno se je zgodilo, česar smo se že nekaj let bali. Naše slovenske naselbine v ZDA so spet izgubile dragega zvestega prijatelja, ki je dolgih sedem desetletij prinašal slovensko besedo v njihove domove. Vzrok, zakaj je list prenehal izhajati, je pač razumljiv: starejši naročniki umirajo in tiskarski stroški so vedno višji. Priznati moramo, da si je sedanja urednica in izdajateljica res nadvse požrtvovalno prizadevala, da je staremu fantu, kakor so naši ljudje v Ameriki radi imenovali Glas naroda, res do skrajnih meja podaljšala življenje. Bila je res z vsem srcem navezana nanj.

V jubilejni številki, ki je izšla letos 26. septembra, je objavljena slika ustanovitelja Glasa naroda Franka Sakserja, ki že vrsto let počiva na pokopališču v Sentvidu pri Ljubljani. Pod sliko je v kratkem sestavku strnjena zgodovina tega najstarejšega lista slovenskih delavcev v Ameriki, ki je bil najprej tednik, nato je izhajal dvakrat, trikrat tedensko, kmalu pa postal dnevnik. List je napredoval, kakor se je večalo število naših priseljencev v ZDA, kakor je z njimi na ameriških tleh napredovalo slovensko kultur-

no in društveno življenje. Ugledni možje so sedeli za njegovo uredniško mizo. Prišli so in spet odšli, kakor je pač usojeno nam vsem.

Po drugi svetovni vojni je začelo življenje »Glasu naroda« pešati, število njegovih naročnikov se je stalno manjšalo. Izhajal je le trikrat tedensko in v letu 1954, ko se je razšla družba, ki ga je tiskala skupaj s hrvatskim »Novim listom« in so tiskarno prodali, je »Glasu naroda« zaklenkal navček. Takrat ga je smrti rešila na pobudo številnih prijateljev naših rojakov pesnica Ana Krasna, ki je že dve leti delala v upravi lista. Postala je njegova lastnica, izdajateljica, urednica, črkostavka, skratka, prav lahko rečemo, da ga je zalivala s svojo srčno krvjo in mu ne le ohranila življenje, temveč ga tudi pomladila. Postal je vse bolj pester in zanimiv — s kolikšnimi osebnimi žrtvami, pa ve le ona sama. Letošnjo pomlad je zaradi naraščajočih stroškov moral »Glas naroda« izhajati le enkrat tedensko na šestih straneh. Žal je tudi ta ukrep »staremu fantu« le za nekaj mesecev podaljšal življenje. Zdaj se je dokončno poslovil od svojih bralcev in prijateljev.

Kakor poroča urednica Ana Krasna v zadnji številki, ki je izšla 24. oktobra, je naslove naročnikov prevzelo uredništvo »Prosvete«. Odslej bodo prejeli v zameno za »Glas naroda« — »Prosveto«. Tistim pa, ki so bili naročniki obeh, se bo plačana naročnina štela v dobro pri naročnini na »Prosveto« prihodnje leto. Tudi urednica je obljubila svoje sodelovanje v »Prosveti«, pri kateri je sodelovala tudi pred leti.

»Glas naroda« se je poslovil, z njim se je spet zaključila pomembna stran v zgodovini slovenskega izseljenstva na ameriških tleh.

I. S.

Srečno novo leto vsem prijateljem iz Illinoisa in Pennsilvanije želi naš Amerikanec George Verčič iz Leskovice nad Skofjo Loko

NASI NA ŠVEDSKEM

Naš naročnik in dopisnik Albert Zuppin iz Köpunga na Švedskem, poroča:

Te dneve (v oktobru, op. ur.) gostuje tu v Västmalanu, pokrajini, kjer je tudi naše mesto, razstava jugoslovanskih slikarjev pod naslovom »Današnja jugoslovanska umetnost«. Med razstavljalci je tudi pet slovenskih umetnikov: Gabrijel Stupica, Izidor Urbančič, Janez Bernik, Riko Debenjak in Karel Zelenko.

Dne 27. septembra je naše mesto Köping praznovalo svoj vsakoletni jubilej, ki je največji praznik tega mesta. Trgovine so bile ves dan zaprte, le zvečer so jih izjemoma odprli za dve uri, ves izkupiček pa so namenili za pomoč Skopju. Vsaka trgovina je imela ta dan na vratih velik napis: HJALPEN SKOPJE. Ta lepa pozornost prebivalcev Köpunga je nas Jugoslovane globoko ganila. Tudi mi smo, kakor v drugih mestih, kjer so naše naselbine, začeli zbirati za Skopje. Že v prvih dneh smo zbrali nad 400 švedskih kron in zbirko nadaljujemo. Posebej zbirajo za Skopje tudi Jugoslovani v mestu Eskilstune in Jugoslovani v Katrineholmu. Dogovorili smo se, da bomo ob zaključku akcije vse tri zbirke skupaj odposlali v Beograd. Iz Köpunga vam bom sporočil imena darovalcev, da jih objavite v Rodni grudi.

Odnosi med Jugoslovani tukaj na Švedskem in domačini so zelo prijateljski. Imamo več svojih nogometnih društev, ki so se že lepo uveljavila. V nedeljo 27. oktobra smo Jugoslovani iz Västeräsa in Köpunga tukaj v Köpingu odigrali nogometno tekmo z jugoslovanskim moštvom iz Eskilstune in Katrineholma. V teh dveh ekipah so tudi štirje Slovenci. Ekipa Sloga iz Eskilstune je nedavno tekmovala s švedskimi ekipami v turnirju za pokal. Odigrali so tri tekme. V prvi so zmagali s 5:1. V drugi sta sodelovali tudi naši moštvi iz Köpunga in Katrineholma in smo dosegli rezultat 5:0. Tretjo pa smo žal izgubili z rezultatom 2:1, ker je moštvo iz Katrineholma zaradi avtomobilske nezgode, prepozno prispelo. Po tem turnirju so Jugoslovani v Katrineholmu imeli podoben turnir in jim je uspelo priti v finale. V finalni tekmi so sodelovali tudi Jugoslovani iz Eskilstune. V začetku tekme so bili naši v nadmoči in so vodili s 5:0, nato pa so začeli popuščati in so na koncu zmagali Švedi s 4:5. Prihodnje leto nameravamo Jugoslovani v Köpingu urediti svoj nogometni klub.

ŠTIRIDESET LET SLOVENSKEGA NARODNEGA DOMA V LORAINU, OHIO

V nedeljo 27. avgusta je slavil Slovenski narodni dom v Lorainu, Ohio, lepo obletnico, 40 let obstoja. V teh štirih desetletjih je bil Slovenski narodni dom svetlo žarišče našega kulturnega in društvenega življenja v tem območju. Jubilantu in njegovemu direktoriju čestitamo in želimo še mnogo let uspešnega delovanja.

PRIHODNJE LETO IZLET PROGRESIVNIH SLOVENK V SLOVENIJO

Kakor beremo v Prosveti, so naše pridne Progresivne Slovenke že začele s pripravami za skupen obisk Slovenije v prihodnjem letu. Takšen izlet so organizirale že pred desetimi leti in je lepo uspel. Vsi udeleženci so bili nadvse zadovoljni. Prihodnje leto nameravamo obiskati skupaj lepo Slovenijo konec maja oziroma sredi junija, kar je odvisno od volje prijavljenih. Kakor predvidevajo, bo prijaviteljev veliko in bodo izletniki pripotovali v več skupinah: nekateri z letali, nekateri pa z ladjo.

NASTOPA NASE CLEVELANDSKE MLADINE

V nedeljo 6. oktobra je na odru Slovenskega društvenega doma na Recher ave. v Euclidu nastopil Mladinski zbor krožka št. 2. SNPJ. Izvedli so kar zahteven program — dve spevoigrji, in sicer angleško pravljčno spevoigro »Tom Tit Tot« in slovensko spevoigro »Vasovalec«, ki jo sestavljajo naše narodne pesmi. Mladi pevci so se za nastop skrbno pripravili pod odličnim vodstvom svojega glasbenega učitelja, prizadavnega Antona Šublja.

Naslednji mesec, 24. novembra, pa je imel svoj letošnji koncert Mladinski pevski zbor Slovenskega delavskega doma na Waterloo rd., ki ga vodi A. Gregorinčič.

Dne 16. novembra sta stopila na skupno življenjsko pot naša znana društvena delavca iz Toronta v Kanadi

LEON FISTER, agilni član uprave Združenja kanadskih Jugoslovanov in GRETA AUGUSTIN. Uglednemu paru naše čestitke!

SLOVENSKI FESTIVAL V CHICAGU

Guverner države Illinois Otto Kerner in župan Chicaga Richar Daley sta že pred nekaj leti na pobudo tamkajšnjih Slovencev proglasila 15. oktober za slovenski dan. Tudi letos je bilo slavlje združeno z zelo bogatim kulturnim programom, ki ga je pripravil poseben odbor, pod vodstvom predsednika dr. Ludvika Leskovarja, direktorja slovenskih radijskih oddaj za Chicago in okolico.

Naši ljudje po vsem svetu zbirajo prispevke za obnovo Skopja

Povsod, kjer so večje jugoslovanske naselbine, so ustanovili posebne odbore, ki zbirajo prispevke za obnovo Skopja. V teh odborih so ugledni predstavniki tamkajšnjega javnega življenja, politični in kulturni delavci ter predstavniki naših izseljenskih društev. Številne akcije za pomoč Skopju vodijo dalje naša izseljenska društva in organizacije, pa tudi posamezniki zbirajo v ta namen med prijatelji in sorodniki.

V Chicagu je 17-članski odbor, ki ga vodi predsednik William J. Kilbridge, odvetnik v Chicagu. Med odborniki so še: glavni predsednik Slovenske narodne podporne jednote Joseph Culkar, direktor Jugoslovanskega radio kluba Daniel Babič, predstavnik radio ure v jugoslovanskih jezikih George Mashan, podpredsednik Jugoslovanskega kluba George Juretič, Edvard Hartwig, profesor Rooseveltove univerze in drugi.

Tudi v New Yorku je bil ustanovljen odbor, zbira prispevke za pomoč Skopju. Imenuje se Skopje Relief Comitee. Predsednik tega odbora je dr. Živko Angeluscheff, podpredsednik Anastas G. Grouias, drugi podpredsednik Joseph Markov, blagajnik Ricard Kolombatović in tajnik Paul Herzich.

Prvi oskrbovanci Doma za ostarele Slovence v Clevelandu, ki je bil nedavno odprt. Sliko je posnel pisatelj Anton Ingolič ob svojem nedavnem obisku rojakov v ZDA

Prosvetni in podporni odbor Progresivnih Slovenk Amerike, v katerem so Viki Poljšak, Josie Henikman, Alma Lazar, Mary Furlan in Anne Beniger, je na posebni seji 12. avgusta soglasno sklenil, da prispevajo za Skopje vsa sredstva, ki so bila takrat zbrana v njihovem podpornem fondu. Istočasno so članice tudi sklenile, da takoj začno z zbiralno akcijo.

Do 24. septembra so zbrale Progresivne Slovenke skupno 836 dolarjev. Glavni odbor PSA je prispeval 500 dolarjev, krožek št. 1 100 dolarjev, krožek št. 2 50 dol., krožek št. 3 100 dol. in društvo št. 137 SNPJ 25 dolarjev. V dnevih od 2. do 10. oktobra so Progresivne Slovenke zbrile oblačila in odeje za Skopje.

V Torontu v Kanadi je bil ustanovljen poseben odbor, kateremu se je pridružilo osem raznih organizacij. V tem odboru so tudi predstavniki društva SNPJ št. 648 in slovenskega prosvetnega društva Simon Gregorčič. Želja tega odbora je, da bi zbral 120.000 dolarjev in s to vsoto zgradil v Skopju novo šolo za tisoč šolarjev. Kanadski Makedonci so v ta namen že zbrali 50.000 dolarjev, zdaj odbor nadaljuje z zbiranjem.

Slovenski izseljenec Mirko Močnik, ki živi s svojo družino v Oshawi Ont., nedaleč od Toronta, je med svojimi prijatelji zbral 319 dolarjev.

V Calgary, Alta, je Jugoslovanski odbor za pomoč prizadetim v Skopju zbral 425 dolarjev.

Združenje Bratstvo v Montevideo je 1. septembra v korist Skopja v svojem domu priredilo umetniški festival. Do 10. oktobra je združenje

Bratstvo zbralo in odposlalo v petih pošiljkah za Skopje 41.002,50 pezosov, kar znaša 2.536 dolarjev. Z zbirko nadaljujejo.

V septembru je odpotovala na gostovanje v Kanado in ZDA makedonska kulturno umetniška skupina »Orce Nikolov« iz Skopja. Mladi umetniki bodo imeli trideset nastopov in je večji del izkupička od prireditelj namenjen za obnovo Skopja.

V San Franciscu je bil takoj po potresu na pobudo predsednika mestne občine g. Geoga Christophera ustanovljen poseben komite za pomoč Skopju. Za predsednika je bil izbran predsednik velikega broderskega podjetja »American President Lines«, George Killion. Častni predsedniki pa so: predsednik mestne občine Christopher in jugoslovanski generalni konzul Milivoje Čatipović. Poleg predstavnikov raznih ameriških organizacij so v odboru tudi predstavniki jugoslovanskih izseljencev.

G. George Christopher je dne 14. avgusta v San Franciscu izdal poseben proglas, s katerim je obvestil meščane o ustanovitvi komiteja za pomoč Skopju ter posebnega fonda za pomoč Jugoslaviji in proglasitvi Tedna pomoči Jugoslaviji, ki je bil v dnevih od 18. do 24. avgusta. V proglasu je naglašeno razumevanje prebivalcev San Franciscu, ki je leta 1906 doživel podobno potresno katastrofo.

Dne 23. avgusta je bila v San Franciscu na glavnem trgu Union Square posebna kulturna prireditev, ki so jo organizirali jugoslovanski izseljenci. Prireditev je bila pod geslom: San Francisco 1906 — Skopje 1963. Govorila sta g. Christopher in jugoslovanski generalni konzul. V programu pa so nastopili pevci in pesalci oblečeni v slikovite jugoslovanske narodne noše. Do 10. oktobra so v San Franciscu zbrali za Skopje 6.000 dolarjev. Akcija se nadaljuje.

Posebno zbirko v San Franciscu in Oaklandu je organiziral tamkajšnji Slovenski klub. Pri slovenskih organizacijah so zbrali 1.562 dolarjev. Tudi ob gostovanju Slovenskega okteta v San Franciscu dne 3. novembra je Slovenski klub zbral prostovoljne prispevke za Skopje.

Jugoslovansko-ameriški ženski klub v Oaklandu, kateremu predseduje gospa Porter, je prispeval 500 dolarjev. Sodeloval bo še v nadaljnjih akcijah. Jugoslav-american Socol Club, ki ga vodi predsednik Frank Kuchan iz San Franciscu je prispeval 100 dolarjev. Odsek Hrvatske bratske zajednice št. 879 v San Bruno, Kalifornija, 50 dolarjev, odsek HBZ št. 61 San Francisco, je zbral med člani 105 dolarjev, odsek HBZ št. 900 iz San Franciscu je zbral med člani 82 dolarjev. Prvo srbsko dobrodelno društvo iz San Franciscu je sklenilo, da prispeva v fond za pomoč Skopju 1.000 dolarjev.

FELIZ AÑO NUEVO 1964

LES DESEAMOS

*en vuestra vida privada,
en vuestra labor diaria,
en vuestra actividad en los clubes culturales, deportivos y sociales, asociaciones, hogares y todo lugar donde se agrupen con la esperanza de qué, con la palabra y la canción eslovena, puedan dar ánimo al sentir dejado tiempo atrás en la ahora, por siempre nuestra patria.
Sean, también en el futuro, puente entre las naciones del mundo, donde hoy ustedes viven, y Yugoslavia, de donde ustedes o vuestros antecesores descienden.*

Med posamezniki so v Kaliforniji prispevali večje vsote za Skopje: dr. Frank Gerbode iz San Franciscu s soprogo, svetovno znani specialist za operacije srca, 1.000 dolarjev, Eugen Mc Ater, San Francisco 100 dolarjev, George Killion, predsednik »American President Lines« 100 dolarjev, podjetje Motors Steam Ship Agency, 200 dolarjev, Madeleine Williams, San Francisco, 100 dolarjev, Milivoje Marinković, San Diego, je na posebni prireditvi, ki sta jo organizirala s soprogo, zbral 105 dolarjev, Francis J. Grace, Belvedere, 100 dolarjev, Časopis Press Democrat Publishing Co, Santa Rosa, je zbral med bralci 157 dolarjev.

V San Pedru v Kaliforniji je Jugoslovansko-ameriški klub, ki mu predseduje Martin Medak, priredil dne 7. septembra v svojih društvenih prostorih posebno družabno prireditev, katere se je udeležilo nad 500 oseb. Med ostalimi sta govorila generalni konzul Jugoslavije Čatipović in Vincent Thomas, narodni poslanec kalifornijske skupščine, ki je našega rodu. Na prireditvi so zbrali okrog 3.000 dolarjev, ki so jih po ameriškem Rdečem križu poslali v Makedonijo.

Organizacija Srbski dom v Wilmingtonu pri Los Angelesu je 18. avgusta priredila piknik, na katerem so člani zbrali za Skopje 650 dolarjev.

V Los Angelesu je bilo organiziranih več posebnih akcij za zbiranje prispevkov za Skopje. Organizacija Croatian Hall je izvolila poseben odbor, ki mu predseduje Filip Dražič. Prispevke zbira tudi American Yugoslav Civic Club, dalje Srbsko podporno društvo in cerkveno šolska občina Sv. Sava. Zdaj so se odločili, da bodo sestavili skupni komite, v katerem bodo predstavniki srbskih, hrvatskih in slovenskih društev in organizacij. Akcija je v teku. Za predsednika je bil izvoljen Spero Martinoff. Nekajkrat so že prikazovali dokumentarni film o porušenem Skopju.

Jugoslovanski kulturni klub v Cupertino, Santa Clara, Walley, je tudi izvolil poseben odbor za zbiranje pomoči. Na pikniku jugoslovanskega kluba Napredak, ki je bil prirejen 23. avgusta, so zbirali prispevke za Skopje. V Sacramentu so na pobudo ameriško-Slovanske doma in Hrvatske bratske zajednice št. 454 začeli zbirati prispevke za pomoč Skopju. Izvolili bodo poseben odbor, v katerem bodo tudi predstavniki drugih naših organizacij v Sacramentu.

Tudi v evropskih deželah naši izseljenci zbirajo za obnovo Skopja. Med pismi, ki jih je v zadnjih dneh prejela Slovenska izseljenska matica je tudi tole:

»Naša dolžnost je, da pomagamo težko prizadetemu Skopju«, piše Ivan Medvešek iz Luksemburga. »Žal nas je tu na Luksemburškem malo Slovencev in smo bolj razkropljeni. Nekaj sem pa le zbral od sorodnikov in znancev. Pošiljam vam 20 frankov. Ni veliko, je pa od srca.«

V Göteborgu na Švedskem so naši izseljenci brata Lipovšek in brata Kolubarič med prebivalci organizirala zbiralno akcijo za prizadete v Skopju. Zbrali so blizu šest ton raznih oblačilnih predmetov ter 112 šivalnih strojev. Vse to so naložili na kamion in sami odpeljali iz Švedske v Skopje. Za šoferja na tej dolgi poti sta se prostovoljno javila dva meščana iz Göteborga. To pa je le prvi del pomoči prebivalcev tega švedskega mesta Skopju. V kratkem pripeljeta v Skopje še dva velika kamiona še nekaj deset ton raznih predmetov.

POPRAVLJAMO

Popravljamo, odnosno dopolnjujemo poročila iz prejšnjih števil:

V prejšnji številki, predzadnji odstavek v drugi koloni na str. 282 se mora pravilno glasiti: Odbor Združenja Jugoslovancev v Severni Franciji je zbral 2.384 NF. Nabirali so naslednji tovariši: v Sallauminesu Franc Kastelic in Rudolf Zimzak, ki sta zbrala 809 NF, od tega je Rudolf Zimzak sam prispeval 200 NF, v Bruay en Artois je zbral Ignac Mandelj 366 NF, v Vingles-Meurchin Ivan Berce in Zofi Andronja 305 NF, v Noyelles sous Lens Franc Burnik in Jozef Zorko 304 NF, v Lensu Blaž Skočir 200 NF in v Lievinu Justin Čebul 300 NF. Združenje Jugoslovancev pa je iz društvene blagajne prispevalo 100 NF. Str. 285: Znesek 617 NF, katerega je izročil naši blagajničarki rojak Jozef Planinc iz Creutzwalda, sta zbrala Adolf Garber in Vinko Cerkuč. Največ so prispevali tankajšnji trgovci.

Rg november, 350. Člani društva Slavček v Merlebachu so zbrali za prizadete v Skopju 1020 NF, lani pa so zbrali za prizadete po potresu v Makarski 500 NF. Predsednik Anton Škruba tudi poroča, da so skupno proslavo našega državnega praznika preložili na 8. december.

Prispevki jugoslovanskih izseljencev v Argentini za Skopje

Jugoslovanska patriotska komisija v Argentini s sedežem v Buenos Airesu je podala mesečno poročilo o poteku septembrske akcije za pomoč izseljenskih društev Skopju, iz katerega je razvidno sledeče: v Comodoru Rivadavia, ki je 1.700 km oddaljen od Buenos Airesa, se še vedno nadaljuje akcija Jugoslovanskega podpornega društva. Jugoslovansko podporno društvo iz Mendoza, ki je oddaljena 1.100 km, je poslalo v Buenos Aires 25.000 pezov in s tem delno zaključilo akcijo. V Cordobi (800 km) je Slovensko podporno društvo poslalo 19.000, Jugoslovansko kulturno združenje in Miodrag Petrović pa 25.700 pezov. V Mar del Plati sta Martin Kobše in Božo Kučan zbrala 19.200 pezov. V središču jugoslovanskega izseljenstva Rosariu, ki se nahaja v pokrajini Santa Fe, se akcija uspešno nadaljuje, prav tako kakor v Villi Mugueti, kjer jo izvaja Jugoslovansko podporno društvo, ki pošilja občasne zneske.

Tudi iz daljnega Chaca (1.800 km od Buenos Airesa) so sporočili, da tamkajšnja Kmetijska združna zveza pridelovalcev bombaža nadaljuje z zbiranjem prispevkov.

Naši rojaki iz antarktičnih krajev blizu Magailanove ožine, v Santa Cruzu, Chubutu in na Ognjeni zemlji pa pošiljajo svoje prispevke jugoslovanskim izseljenskim organizacijam v Čileju. Ker je razdalja prevelika (2.000 km) so se tudi izseljenci iz severnega dela tropične cone odločili, da bodo zbrane zneske izročili jugoslovanskim društvom v Čileju in Boliviji.

V Buenos Airesu in okolici so priredili širšo akcijo in ob priliki »Asada« v Dock Sudu (blizu Buenos Airesa) zbrali 18.795 pezov. Na tej prireditvi sta govorila tudi jugoslovanski veleposlanik dr. Lazar Latinović, ki se je že pripravljaj na svoj odhod v Beograd in konzul R. Strelec. Argentinsko-slovensko društvo »Zarja« je po Združeni holandski banki poslalo 20.000 pezov. Slovenski društvi »Ljudski oder« in »Podporno društvo«, kakor tudi jugoslovanska folklorna skupina »Jorgovan« iz Dock Suda pa akcijo še nadaljujejo.

6. oktobra 1965 je Komisija za pomoč Skopju priredila festival, ki je imel med izseljenstvom velik uspeh. V okviru te prireditve so predvajali filma o potresu v Skopju in o Rodni grudi. Poleg tega sta nastopila folklorna skupina »Jorgovan« iz Dock Suda in združeni slovenski pevski zbor, ki je štel več kot 60 glasov. Razveseljivo je zlasti zadnje dejstvo, kajti po dolgih letih je spet enkrat enotno zadonela slovenska pesem.

vprašanja in odgovori

Bral sem, da ste začeli vpisovati ljudsko posojilo za obnovev Skopja. Vsak prispeva, kolikor more. Tudi jaz bi bil pripravljen vpisati 100.000 din, samo ne vem, kam pisati in poslati denar. Dobro bi bilo, če bi sporočili v radiu, ki ga vsak dan poslušam, ali v Rodni grudi, kako naj se ravnamo izseljenci, da bomo lahko udeleženi pri ljudskem posojilu za Skopje.

B. B., München

Za vaše pismo o vpisu ljudskega posojila za obnovo in izgradnjo Skopja, ki ste ga poslali RTV Ljubljana, se vam toplo zahvaljujemo. Res lepo, da ste se tudi vi odločili za vpis posojila.

Za vse jugoslovanske državljane, ki živijo v tujini, je vpisno mesto za omenjeno posojilo pri Narodni banki Jugoslavije, centrala v Beogradu. Pomožna vpisna mesta so tudi na diplomatskih predstavništvih Jugoslavije, vendar v glavnem samo za njihove uslužbence.

Posojilo lahko plačate v dinarjih, nemških markah ali v katerikoli tuji valuti. Denar pošljite na naslov: Narodna banka SFRJ, centrala v Beogradu in pri tem navedite, da gre za posojilo za obnovo in izgradnjo Skopja. Ko boste denar vplačali v banki v Münchnu, boste s tem posojilo že vpisali.

Kot protivrednost za posojilo boste dobili obveznice, ki bodo izplačane v prihodnjih sedmih letih s 6% obrestmi. Obveznice vam Narodna banka Jugoslavije lahko pošlje na vaš naslov v Nemčijo, lahko pa na naslov kakega vašega sorodnika v Jugoslaviji, sicer pa jih tudi lahko deponirate pri Narodni banki in jih boste dvignili, ko boste prišli v Jugoslavijo.

Z ženo imava v predmestju Celja enodružinsko hišico. Ker v njej ni gospodarja, mi samo propada in sem se odločil, da bi hišo prodal, če bi lahko naložil denar v banki, tako da ga ne bi izgubil kot izseljenec. Jugoslovansko državljanstvo bomo obdržali, dokler se bo le dalo, toda, kaj bi se zgodilo z denarjem, če bi kasneje moral prevzeti nemško državljanstvo?

Z. N., Nemčija

Hišico lahko prodate in brez nadaljnega naložite denar v naši Narodni banki. Pravico naložbe denarja v naših bankah imajo tudi tuji državljani, torej tudi jugoslovanski izseljenci s tujim državljanstvom. Denar boste lahko dvignili po potrebi in želji, kadar boste prišli v Jugoslavijo na obisk ali počitnice, kar bo za vas gotovo dobrodošlo.

Prosim, če bi mi lahko posredovali kakšne podatke o mojem možu Juriju Panjanu, roj. 22. oktobra 1899 v Sodevcih št. 2 v Beli krajini. V Ameriko je odšel februarja 1924 in delal v nekem rudniku pri Pittsburghu. Približno sedem let po svojem odhodu mi je še pisal, potem pa sem izgubila vsako zvezo z njim.

K. P., Dragatuš

Sporočamo vam, da na podlagi podatkov, ki jih imate o svojem pogrešanem možu, ne moremo opraviti nikakih poizvedb. V Pittsburgu, ki je zelo veliko mesto, imamo sicer nekaj prijateljev, ki bi bili morda pripravljeni storiti vam uslugo, vendar ne moremo od njih pričakovati, da bi poizvedovali v tako velikem mestu brez vseh podatkov. Morda pa bo kdo, ki slučajno kaj ve o vašem možu bral tole vaše vprašanje in bo tako prijazen, da bo sporočil kar na naš naslov, kar mu je znanega.

Sicer pa napravite uradno poizvedbo na naslov: Sekretariat za inostrane poslove SFRJ, konzularno odelenje, Beograd. Prošnjo je treba kolkovati s 750 din. Dobili boste uraden odgovor v vsakem primeru.

Doma sem iz Zabukovja, okraj Krško in živim od leta 1956 v Johannesburgu v Južnoafriški republiki. Na jugoslovanskem konzulatu sem vložil prošnjo za jugoslovanski potni list in je bila moja prošnja, kot sem bil obveščen, odposlana januarja letos z običajno konzularno pošto v Jugoslavijo.

Ker so sedaj ukinjeni diplomatski stiki z našima dvema državama in so mi svetovali, naj se obrnem na vaš naslov, vas prosim, da mi sporočite, kaj moram storiti in kam se moram obrniti, da uredim svoje odnose z našo državo in dobim zaproseni potni list.

J. K., Južnoafriška republika

Zanimali smo se za vaš primer in smo zvedeli, da so vam potno dovoljenje tukajšnje oblasti odposlale na naše predstavništvo v Johannesburgu že 18. julija t. l. Ker je bilo med tem ukinjeno naše diplomatsko predstavništvo v Južnoafriški republiki, zastopa sedaj interese naših državljanov, ki živijo v tej republiki, Jugoslovansko diplomatsko predstavništvo v Dar es Salemu v Tanganjiki. Po vsej verjetnosti je tam tudi že vaše potno dovoljenje. Če ga niste morda medtem že prejeli, pišite na omenjeni naslov.

pišejo nam

TUDI ANGLEŽI RADI POGLEDAJO RODNO GRUDO

Najprej prejmite lepe pozdrave iz Anglije. RODNO GRUDO redno prejmemo in nam je zelo všeč. Tudi Angleži jo radi pogledajo in prečitajo, če je kaj v angleščini. Zelo so jim všeč naši kraji, lepote naše zemlje. Lepo se vam zahvaljujemo za vse, kar storite za nas. Želim, da tako napredujete tudi v bodoče, da boste vi, kakor tudi mi ponosni na našo domovino.

Družina JENIČ iz Bradforda v Angliji

RAD BI POCIVAL V DOMACI ZEMLJI

Težko čakamo vsak mesec na vašo revijo, saj je edina, ki nam prinaša vesti o naših izseljencih po vsem svetu. Včasih so vesele, včasih pa tudi žalostne. Lani sem našla v RODNI GRUDI sliko in nekaj vrstic o pokojnem stricu, ki je živel v Creutzwaldu v Franciji. Pred leti sem ga obiskala in mi je rekel, da mu ne gre slabo, da pa bi vendar rad umrl in počival v domači slovenski zemlji. Prezgodnja smrt je preprečila, da bi se mu izpolnila poslednja želja, da bi se vrnil v rodno grudo, ki jo je tako goreče ljubil. Mi upamo, da se nam izpolni želja in da vas drugo leto obiščemo. Do takrat pa prejmite naše srčne pozdrave!

Karla in Miro GRIL z otroki
iz Vancouvera v Canadi

RODNO GRUDO BI RAD VEZAL V KNJIGO

IZ srca se vam zahvaljujem za revijo, ki ste mi jo poslali na vpogled. Želim postati vaš stalni naročnik in prosim, da mi pošljete če morete, vse letošnje številke, ker bi RODNO GRUDO ob koncu leta rad dal vezati v knjigo. Naročen sem tudi na DOLENJSKI LIST in skrbno hranim vse številke že več kot dve leti. Tako vsaj vem, kaj je novega na Dolenjskem. Se več bi rad bral iz krajev okoli Kostanjevice in prelepe Krke. V upanju, da vam v kratkem pridobim nekaj novih naročnikov, vas lepo pozdravljam.

Martin MEDVED iz Weisweilera v Nemčiji

PRIJATELJEMA SE MNOGO SREČE!

Pošiljam vam obnovljeno naročnino RODNE GRUDE za gospo Frances Dolinar iz Pittsburga, Rojakinja in rojak Dolinar sta letos praznovala petdeseto obletnico skupnega življenja, mi pa se poznamo že preko petdeset let. Zato prijateljema želim še mnogo sreče, mnogo zdravih, zadovoljnih let. Zahvaljujem se jima za poslano naročnino RODNE GRUDE z željo, da bi še v bodoče ostala zvesta naročnika.

Philp PROGAR iz Pittsburga v ZDA

POŠLJITE MI TUDI SLOVENSKI IZSELJENSKI KOLENDAR 1964

Prav lepo se zahvaljujem za redno pošiljanje RODNE GRUDE in vam sporočam, da želim biti stalni naročnik te lepe revije. Pošiljam vam naročnino in prosim, da mi zanesljivo pošljete tudi SLOVENSKI IZSELJENSKI KOLENDAR 1964, ker mi ga drugi pripočajo. Vaša revija mi je zelo všeč in težko jo pričakujem vsak mesec, ker me spominja na domači kraj in domovino.

Josef Lupšina, iz Linicha v Nemčiji

Mehovi iz Rebreville sur Panche v Franciji. Anton Meh je Velenjčan, njegova soproga pa s Kozjega. Na sliki je z njima vnuk Marko, ki je tudi fant od fare

POŠLJITE MI UČBENIK V NEMSKEM JEZIKU

Oženil sem se z Nemko in seveda ne razume slovenskega jezika. Zelo rada bi se ga naučila. Prosim pošljite mi vaš UČBENIK SLOVENSKEGA JEZIKA v nemščini. Vas prisrčno pozdravlja sin Savinjskih planin.

Jože BENDA iz Welzheima v Nemčiji

KER JE TISKANA V DOMOVINI

Prejmite tople pozdrave vsi v uradu Slovenske izseljenske matice. Pošiljam vam naročnino za RODNO GRUDO in za KOLENDAR, ostanek pa naj bo za tiskovni sklad. Vašo revijo imam zelo rada, ker je tiskana v domovini, enako vaš koledar, ki ima tako lepe slike in zanimivo čtivo. Vaša

Rosle Glažar, iz Littletona, ZDA

SLOVENCIM LJUBIMO SLOVENSKE MELODIJE

Nedavno sem obiskal neko slovensko družino, ki živi že trideset let v Franciji. Kot vsak Slovenec v tujini, se je tudi ta družina razveselila slovenske družbe. Zavrteli smo slovenske gramofonske plošče. Avsenike in Dobre znance pa še nekatere druge domače viže. Takrat sem opazil, da sta si mož in žena skrivaj otirala solze radostnice, ki so prele iz srca. To vam pišem zato, da boste vedeli, kako Slovenci v tujini ljubimo slovenske pesmi in melodije in to tudi tisti, ki že desetletja živijo med drugimi narodi.

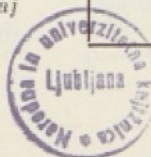
Slaoko Sturm, iz Poissyja v Franciji

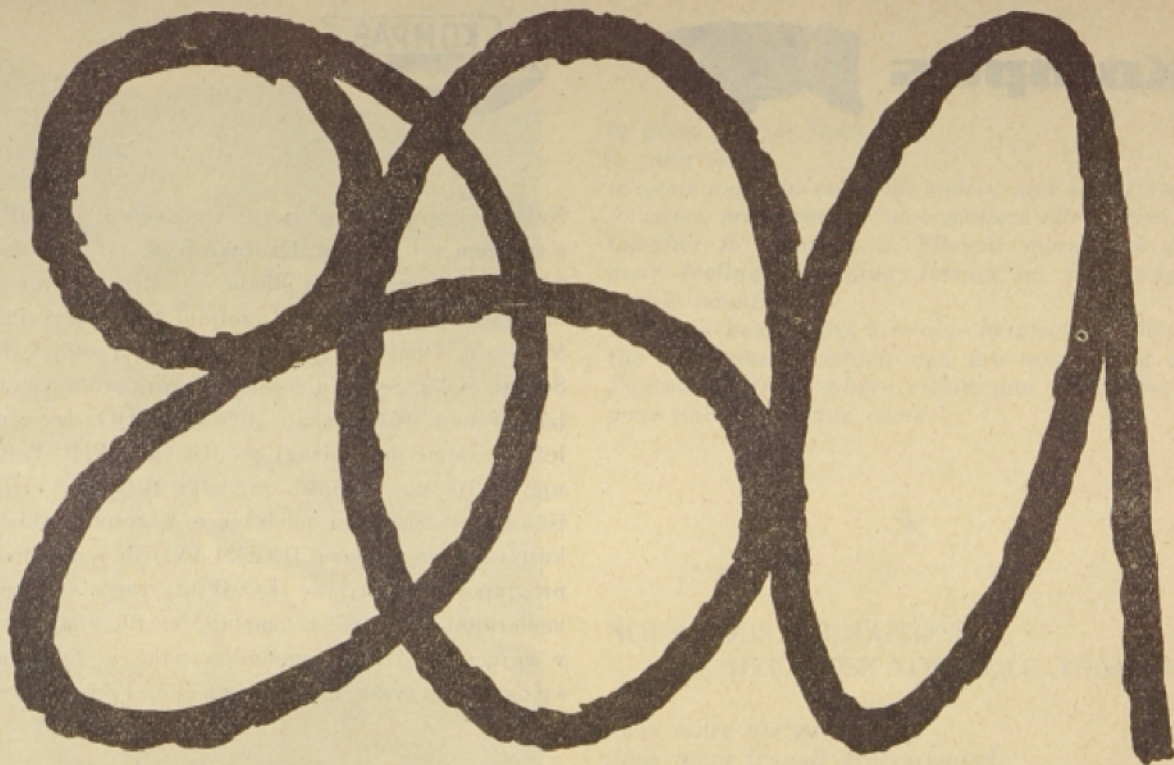
V Lensu, v severni Franciji je letos 6. septembra umrl

FRANC PLAZAR

Bil je zaveden član Združenja Jugoslovanov v severni Franciji. Povsod je rad pomagal, zlasti se je udeleževal v preteklih letih pri društvenem dramskem krožku.

Naj mu bo lahka tuja zemlja!

industrija za elektromehaniko, telekomunikacije, avtomatiko in elektroniko

Proizvaja:

kinoprojektorje za normalni in ozki trak
avtomatske telefonske centrale in telefonske
aparate v več barvah
aparature za ozvočenje
električne števec za enofazni in trofazni tok
selenske usmerniške naprave
avtoelektrične sestavne dele
elektronske merilne instrumente
signalno varnostne naprave za cestni in
železniški promet
radijske sprejemnike in televizorje
industrijsko televizijske naprave in sestavne
dele

Zunanji trg zastopa: **ISKRA IMPORT-EXPORT KLANJ** Kidričeva 40, telefon: 39-21

Kompas

Največje turistično podjetje v Sloveniji »KOMPAS« s sedežem v Ljubljani, Dvořakova ul. 11, in poslovalnicami v Beogradu, na Bledu, v Celju, Dubrovniku, na Jesenicah, v Kopru, Ljubljani (tri poslovalnice), Mariboru, Opatiji, Piranu, Portorožu, Postojni, Puli, Sežani, Sisku, Sentilju in Zagrebu priporoča vsem, ki bodo v letu 1964 obiskali JUGOSLAVIJO, da se udeležijo zanimivih potovanj po JUGOSLAVIJI. Potovanja vodijo po najlepših predelih JUGOSLAVIJE in istočasno seznanjajo udeležence z gospodarskim in kulturnim napredkom JUGOSLAVIJE! — Zahtevajte programe potovanj! — »KOMPAS« razpolaga tudi z modernimi osebnimi avtomobili, ki jih nudi gostom v najem po izredno ugodnih cenah! — Pravočasno sporočite vaše morebitne želje na naslov:

Yugoslav travel agency KOMPAS Ljubljana, Dvořakova ul. 11

ŽELITE PODARITI VAŠIM SORODNIKOM V JUGOSLAVIJI HLADILNIK - POTEM SAMO

BOSCH

BOSCH s posebno ojačenim strojem, primernim za električno napetost v Jugoslaviji

BOSCH s petletno garancijo za trajnost stroja

BOSCH s tovarniškim servisom v Zagrebu in servisi v Beogradu, Ljubljani, Sarajevu, Splitu, Skopju in na Rijeki

Vplačilo s čekom ali nakazilom v Nemčijo na:

Deutsche Bank A. G., Filiale Stuttgart,
v korist firme Robert Bosch GmbH Stuttgart

Na nakazilu prosimo za navedbo vrste hladilnika in naslova prejemnika v Jugoslaviji

Zahtevajte cene in ponudbo

Dobava promptna s skladišč:

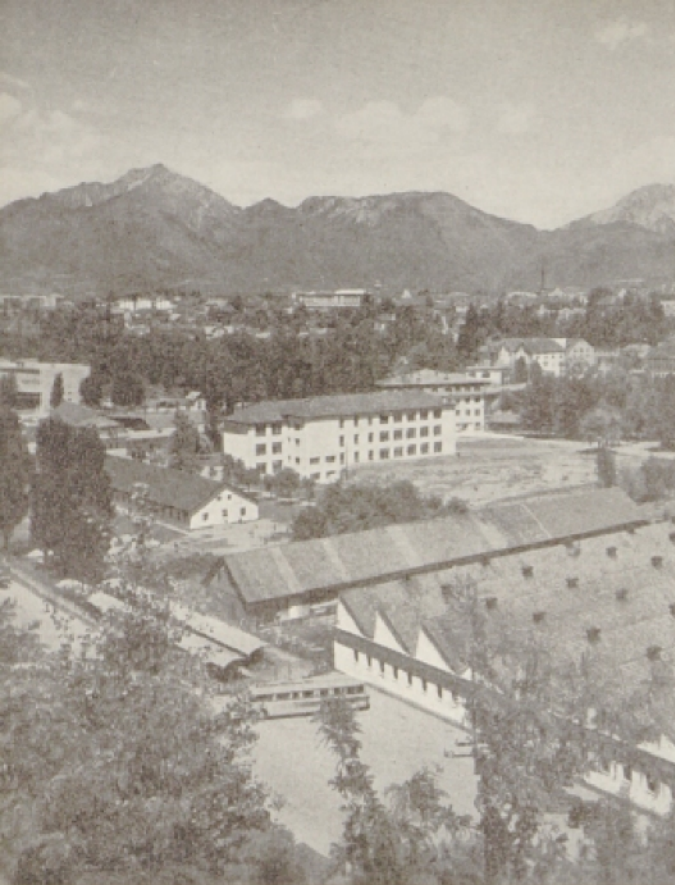
ZASTOPSTVO TUJIH FIRM

avtotehna

LJUBLJANA, TITOVA 25

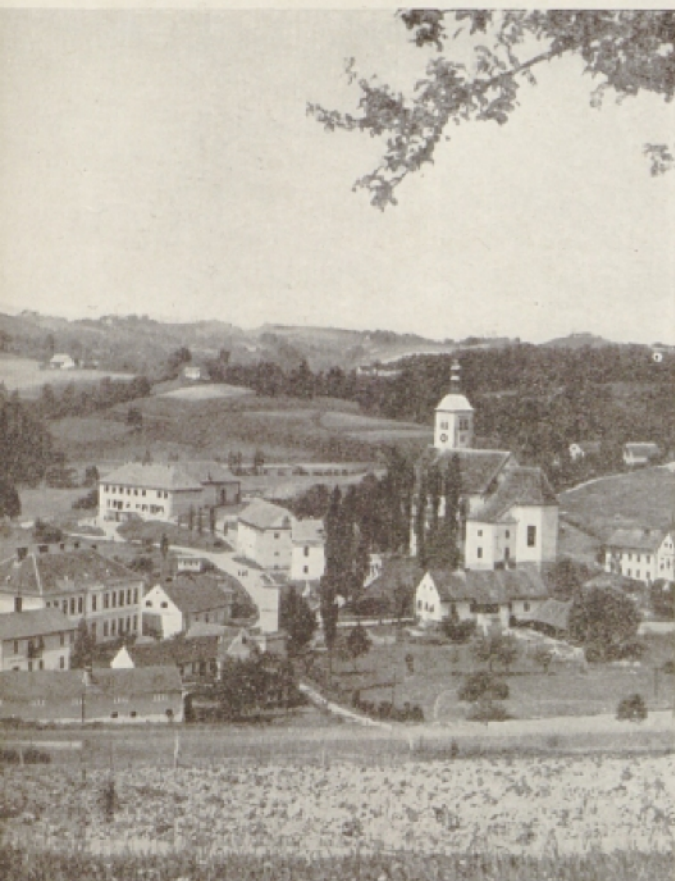
ZAGREB, PETRINJSKA 51

BEOGRAD, GALSORTHYJEVA 25

Kranj

Miklavž pri Ormožu

WE WISH YOU A

HAPPY NEW YEAR 1964

*in your private lives
in your jobs*

*in your work in cultural, sports, and social clubs,
societies, and homes — everywhere where you get
together to manifest in Slovene word and song
your feelings for your former or still present
native country.*

*May you keep being a bridge between peoples of
the countries in which you are now living and
Yugoslavia from where either you yourselves or
your ancestors have come.*

NOUS VOUS SOUHAITONS

UNE HEUREUSE NOUVELLE ANNÉE 1964

*dans votre vie privée,
dans votre travail professionnel,
dans votre activité dans les clubs culturels, sportifs
et récréatifs, les sociétés, les foyers et partout
où vous vous rassemblez,
en exprimant les désir*

*de manifester, par la parole et le chant slovènes,
vos sentiments envers votre ancienne,
ou encore votre actuelle patrie.*

*Soyez à l'avenir aussi un pont
entre les peuples des pays où vous vivez au-
jourd'hui et la Yougoslavie d'où vous êtes issus
vous-mêmes, ou vos ancêtres.*

GLÜCKLICHES NEUJAHR 1964

WÜNSCHEN WIR IHNEN

*in Ihrem persönlichen Leben
in Ihrem Berufsleben,*

*in Ihrer Wirksamkeit in Kultur-, Sport- und Ge-
sellschaftsklubs, in Vereinen und Heimen, sowie
überall, wo Sie einander treffen, um durch das
slowenische Wort und Lied Ihren Gefühlen, die
Sie für Ihre einstige, aber doch noch immer ge-
genwärtige Heimat hegen, freiem Lauf zu geben.
Mögen Sie auch weiterhin die Brücke bilden zwi-
schen Völker und Staaten in denen Sie jetzt leben
und zwischen Jugoslawien, woher Sie oder Ihre
Vorfahren stammen.*

